

HÉT ALGEMEEN MAÇONNIËK TIJDSCHRIFT

VMI

◇ JAARGANG 72, SEPTEMBER 2018, NR. 4

IN DEZE SPECIALE EDITIE:
VRIJMETSelaar WORDEN?
DOE DE ZELFTEST

DE VRIJMETSelaarIJ...
OH, MIJN GOD!

Maçonniek Symposium

Zondag 18 november 2018

Transitie in de tijd

Ontmoeting, Uitwisseling en Verbinding

De wereld is constant aan het veranderen. Wat betekent dit voor vrijmetselaars, weefsters en andere vrijdenkers? Hoe gaan ze om met oude tradities en nieuwe ontwikkelingen? Zij zijn zich bewust van de transities. Ze stellen daar hun vragen bij en ze willen nadenken over mogelijke antwoorden. Tijdens een speciaal Maçonniek Symposium op 18 november 2018 worden deelnemers uit alle delen van het interessante landschap van vrijmetselaars en weefsters uitgenodigd om anderen te ontmoeten en tot een waardevolle uitwisseling te komen. Zo gaan ze met elkaar op zoek naar antwoorden en nieuwe verbindingen, zodat ze samen op weg kunnen naar de wereld van morgen.

Programma

Humberto Schwab zal 's ochtends een plenaire lezing verzorgen. Schwab studeerde natuurkunde en wijsbegeerte aan de Universiteit van Amsterdam. Hij ontwikkelde een filosofie-methode en een experimentele lerarenopleiding filosofie. Daarnaast is hij werkzaam als adviseur/trainer. Als enthousiasmerend spreker is Schwab bekend vanwege zijn inspirerende TEDxTalks.

Schwabs lezing zal worden gevolgd door een interactieve paneldiscussie onder leiding van **dagvoorzitter Margreet Botter**, journaliste en lid van Le Droit Humain.

Na de lunch zijn er vier seminars, die elk twee keer worden aangeboden:

- "De noodzaak van seculiere, gemengde, liberale en democratische vrijmetselarij", door **Max de Haan**, cultuurhistoricus, auteur van vele boeken en veelgevraagd spreker. Lid van het GON
- "De rol van gender binnen de vrijmetselarij", door **Anky Fokker**, organisatie psycholoog en voortrekker van de vrijmetselarij voor vrouwen.
- "Reflecteren over vrijmetselarij: out of the masonic box denken", door **Hugo de Cnodder**, gepassioneerd voorstander van maçonniek grensoverschrijdende ontmoetingen. Lid van het GLB
- "Irrationeel weten? De interactie tussen wetenschap en spiritualiteit", door **Ingrid de Bonth**, neerlandica, historica en jurist. Zeer betrokken bij de Autonome Loges Ishtar en Ziggurat.

Gedurende de gehele dag kunnen interessante stands worden bezocht, waaronder de uitgebreide boekpresentatie van **Ritus en Tempelbouw** en de collecties van **Dutch Regalia** en **Clemens Hondtong**. Er wordt ook een maçonnieke **kunstmarkt** ingericht van voortreffelijk niveau. **Troubadour Paul Marselje** luistert de dag op met fraaie livemuziek.

Datum:

Zondag 18 november 2018

Locatie:

Hotel Oud London, Woudenbergseweg 52 te Zeist

Aanvang:

9.30 uur – afsluiting ca. 17.00 uur

Kosten:

€ 35,-- (inclusief lunch)

Gedetailleerde informatie en inschrijven:

www.maconnieksymposium.nl

Het Maçonniek Symposium staat ook open voor belangstellende niet- vrijmetselaars/weefsters.

De organisatie van het Maçonniek Symposium is in handen van de Internationale Orde der Gemengde Vrijmetselarij Le Droit Humain, Nederlandse Federatie, in nauwe samenwerking met de Nederlandse Grootloge voor Gemengde Vrijmetselarij (NGGV), de Autonome Gemengde Loges Ishtar en Ziggurat, Loge de Waterspiegel (Vrijmetselarij voor Vrouwen), het Nederlands Verbond van Vrijmetselaren en de Stichting Ritus en Tempelbouw.

**LE DROIT
HUMAIN**

VRIJMETSELARIJ
VOOR MANNEN
EN VROUWEN

'De vrijmetselarij biedt zoekende mensen een zingevingmethode in een vertrouwde omgeving die met behulp van rituelen en symbolen leidt tot zelfontplooiing, broederschap en daardoor een betere samenleving.'

VRIJMETSELARIJ - hét algemeen maçonniek tijdschrift

Uitgave van de Orde van Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden
Javastraat 2B, 2585 AM Den Haag.

Tel. 070-3460046

Fax 070-3615919

orde@vrijmetselarij.nl

www.vrijmetselarij.nl

ISSN 2213-1825

Abonnementen

Adresmutaties gelieve te sturen naar:
thesaurie.orde@vrijmetselarij.nl

Hoofdredactie

Henk Hendrikk

vm.redactie@vrijmetselarij.nl

Redactie

Rinus van Warven - Jaap Zwart

Philip Visser - Frans Krap

Ed Worm (secretaris)

Columnisten

Cees Strobosch - Hans Wissema

Ed Worm

Cartoon

Kees Sparreboom

Beeldredacteur en fotografie

Paul Mellaart

Advertenties

COAD, dhr. Gerwin van de Moosdijk

+31 (0)40 25 12 125

+31 (0)6 48 484 284

Vormgeving

MasterColors Media BV, Best

Kopij naar

Henk Hendrikk

Zandeiland 27,

5658 AK Eindhoven

vm.redactie@vrijmetselarij.nl

Van de auteurs van geplaatste stukken wordt verwacht dat zij akkoord gaan met (gedeeltelijke) doorplaatsing op de website van de Orde van Vrijmetselaren.

Advertenties

Aanlevering per e-mail naar:

vm.advertenties@vrijmetselarij.nl

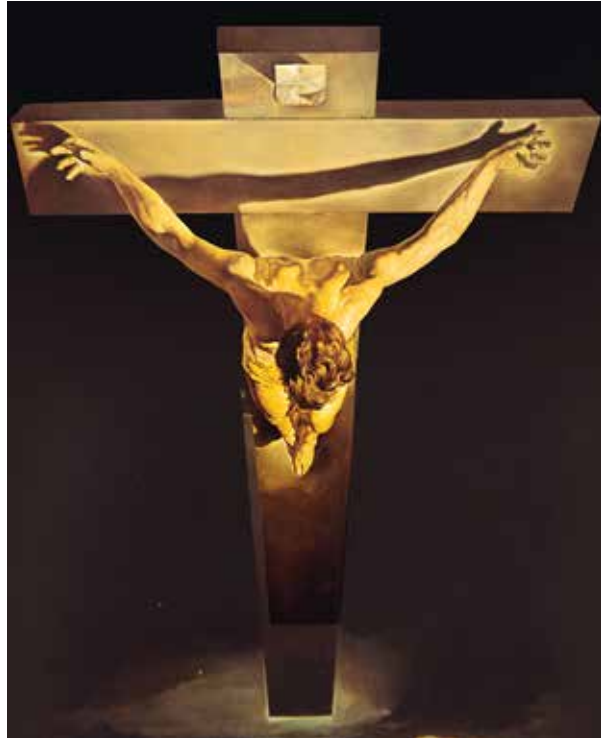
Advertenties kunnen zonder opgave van redenen geweigerd worden.

Copyright

Orde van Vrijmetselaren onder het

Grootoosten der Nederlanden

Het is niet toegestaan tekst en/of foto's in welke vorm dan ook over te nemen uit dit tijdschrift zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

MET ANDERE OGEN

Kent u het schilderij 'El Cristo de San Juan de la Cruz – De Christus van de Heilige Johannes van het Kruis'? Het is een werk van de Spaanse schilder Salvador Dali. Het spreekt mij zeer aan. Om diverse redenen. Ten eerste door de bijzondere invalshoek. In tegenstelling tot wat gebruikelijk is, wordt de man aan het kruis van bovenaf gezien. Ten tweede, omdat er geen bloed, geen doornenkroon en geen spijkers te zien zijn. Voor het maken van dit schilderij is Dali overigens geïnspireerd door een tekening, gemaakt door de 16e-eeuwse Spaanse monnik Juan de la Cruz tijdens een visioen in extase, waarbij hij de kruisiging van Christus van bovenaf aanschouwde.

Ik heb Dali altijd een vreemde kwast gevonden. Zijn absurdisme is mij te absurd. Maar met dit werk dwingt hij bij mij een diep respect af. Hij biedt mij namelijk de unieke kans eens met geheel andere ogen naar de kruisiging te kijken. Die gewaarwording heeft mijn persoonlijke geloof zeer gesterkt.

Net als Dali, biedt ook de vrijmetselarij mij de unieke kans eens met geheel andere ogen te kijken. Maar dan naar mezelf, naar anderen, naar het

doen en laten van het lieve leven en de uiteindelijke dood. Door om te gaan met personen die dogma's niet accepteren en kritisch te kijken naar alles wat tussen hemel en aarde leeft, ben ik meer mens geworden. Een gewaarwording die het geloof in mijn eigen persoon zeer sterkt.

Deze uitgave van VM gaat over – natuurlijk! – vrijmetselarij en – oei, wees voorzichtig! – God. Hoe verhouden die twee zich met elkaar? Hoe gaat de vrijmetselaar überhaupt om met geloof? En is de vrijmetselarij een geloof? Zo niet, hoe dan geeft de vrijmetselarij zin aan het leven? Als dit vragen zijn waarop u antwoorden zoekt, ga dan eens naar een vrijmetselaarsloge toe en in gesprek met de aanwezige vrijmetselaren. Ze zullen u geen panklare antwoorden geven, maar u wel helpen met zoeken.

Ik wens u veel inspiratie en leesplezier toe.

Henk Hendrikk,
hoofdredacteur.

P.S. Adressen van loges zijn te vinden op www.vrijmetselarij.nl

INHOUDS opgave

3. Voorwoord: Met andere ogen...

5. Inhoudsopgave.

6. Vrijmetselarij en... De onuitgesproken God

In de vrijmetselarij wordt niet over God gesproken. In plaats daarvan wordt de term Opperbouwmeester des Heelals gebruikt, afgekort OBdH. Maar waarom is dat? Waarom heeft de vrijmetselarij geen uitgesproken God?

9. De vrijmetselarij... Oh, mijn God! - Deel 1

'Opperbouwmeester des Heelals' luidt de symbolische aanduiding voor het Opperwezen, zoals gebruikelijk in de symbolieke vrijmetselarij. In teksten meestal afgekort tot OBdH, is de term een rechte vertaling van het Engelse 'Great Architect of the Universe – (GAOTU)'. In het algemeen geeft de vrijmetselarij voor het gebruik van deze omschrijving van het godsbegrip als verklaring, dat zij symbolisch is voor de individuele inhoud die ieder voor zich eraan wil toekennen. Met dit in het achterhoofd heeft de redactie aan 16 vrijmetselaren 4 vragen voorgelegd.

15. Vrijmetselarij en... De plaats van God in de loge

Vrijmetselaren zijn vrije denkers. Aan dogma's hebben ze een broertje dood. Maar betekent dat ook, dat er voor God geen plaats is in hun loges?

18. De vrijmetselarij... Oh, mijn God! - Deel 2

24. Vrijmetselarij en... De methode van zingeving

De vrijmetselarij kent geen uitgesproken God. Het is dan ook geen geloof. Wat is de vrijmetselarij dan wel? Wat te denken van: een zingevingsmethode!

28. De vrijmetselarij... Oh, mijn God! - Deel 3

33. Vrijmetselaar worden? Doe de Zelftest!

Wilt u onderzoeken of een toekomstig lidmaatschap van een vrijmetselaarsloge succesvol kan zijn? Doe dan de zelftest!

36. Vrijmetselarij en... De taal van de spiritualiteit

Wie het over spiritualiteit wil hebben, zal een andere taal moeten leren spreken. Die taal is de taal van de mythe. De essentie van het leven is te vinden in het mythische verhaal. Bedenken wat leven is, is niet nodig; het is eerder een ervaren van het leven. En daar is het mythische verhaal bij nodig. Een goed verteld verhaal doet de mens landen in zijn ervaring. Ze laat zin en betekenis voelen.

39. De vrijmetselarij... Oh, mijn God! - Deel 4

44. Nieuws uit het CMC

Het Cultureel Maçoniek Centrum beheert de verzamelingen van de Orde van Vrijmetselaren, bestaande uit 3 hoofdonderdelen. Een enorme bibliotheek, ruim 300 meter unieke archieven en een museale collectie van circa 35.000 objecten.

46. Cartoon – Over God en zo...

JAGUAR E-PACE

DRIVE LIKE EVERYONE'S WATCHING

Hondsruglaan 99, 5628 DB Eindhoven, 040 290 11 20, landrover-eindhoven.nl

THE ART OF PERFORMANCE

Min./max. gecombineerd verbruik: 4,7-8,0 l/100 km, resp. 21,3-12,5 km/l, CO₂-uitstoot resp. 124-181 g/km (NEDC). Wijzigingen voorbehouden.

RANGE ROVER EVOQUE URBAN SERIES

IT'S HAPPY HOUR

ABOVE & BEYOND

PROFITEER VAN VOORDEEL TOT € 3.500*.

Kom snel langs en ontdek bij ons de extra aantrekkelijke Range Rover Evoque Urban Series.

Hondsruglaan 99, 5628 DB Eindhoven, 040 290 11 20, landrover-eindhoven.nl

Min./max. gecombineerd verbruik: 4,2-7,6 l/100 km, resp. 23,8-13,2 km/l, CO₂-uitstoot resp. 109-173 g/km (NEDC). Wijzigingen voorbehouden. *Geldig zolang de voorraad strekt.

Vrijmetselarij en...

De onuitgesproken God

In de vrijmetselarij wordt niet over God gesproken. In plaats daarvan wordt de term Opperbouwmeester des Heelals gebruikt, afgekort OBdH. Maar waarom is dat? Waarom heeft de vrijmetselarij geen uitgesproken God?

Tekst: Frans Krap – Foto's: Paul Mellaart.

In 1648 worden vredesverdragen getekend in Osnabrück en Münster. Met deze 'Vrede van Westfalen' komt er een einde aan de Dertigjarige Oorlog. Tegelijkertijd wordt de Tachtigjarige Oorlog tussen Spanje en de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden beëindigd. Aardig is het hierbij op te merken, dat Spanje hiermee formeel de zelfstandigheid en soevereiniteit van de Nederlandse Republiek erkent.

Twisten

De Dertigjarige Oorlog heeft van 1618 tot 1648 gewoed. De oorzaak voor deze gruwelijke oorlog bevindt zich in de religieuze twisten van de contrareformatie en het compromis van de godsdienstvrede van Augsburg van 1550. Hierbij is uitgegaan van het principe 'cuius regio, eius religio – wiens gebied, diens religie'; de regionale politieke heerser bepaalt de godsdienst. Deze willekeur, dit idee dat de ene godsdienst inwisselbaar is tegen een andere, als de plaatselijke heerser dat wil, heeft diepe gaten gebeten in het pantser van het geloofsvertrouwen. Dit principe legitimeert immers het idee dat de 'ware' godsdienst afhankelijk is van wereldlijke omstandigheden. Dit zet de bijl aan de wortels van het 'ware geloof'. Maar er valt meer te zeggen over deze oorlog en zijn gevolgen. Zonder hier al te veel in te gaan op de details van

deze Dertigjarige Oorlog, moet hier wel vermeld worden dat in grote streken in Centraal-West Europa een slordige 30% van de bevolking aan het vuur van deze strijd ten onder is gegaan. Grote delen van centraal Europa liggen dan in puin; veel mensen zijn het zat te vechten voor deze of gene variant van het Christendom. En vooral binnen de Europese intelligentsia is de behoefte gegroeid uit te zien naar een mogelijkheid van een geloof dat niet tot aan de enkels in het bloed hoeft te staan om zich te bewijzen.

Veranderingen

Deze gedachte, deze behoefte, is ook dan en daar niet nieuw. Het lijkt een kwaadaardig spel van het noodlot dat er, pal voordat de Dertigjarige Oorlog uitbreekt, in de directe omgeving van Praag pogingen worden ondernomen een gedachte vorm te geven, om tot een nadere reformatie van het christelijke geloof te komen, die zou kunnen leiden naar een wereld waarin godsdiensttwisten tot het verleden behoren. Er wordt in 1614 een manifest uitgegeven met als titel 'Fama Fraternitatis oder Brüderschaft des hochlöblichen Ordens des Rosenkreutzes'. Het is duidelijk dat er voor 1614 handgeschreven teksten van dit manifest hebben gecirculeerd. Er zijn 4 – incomplete - handschriften be-

kend. In 1612 is al een antwoord op de FAMA gedrukt van een zekere Adam Haslmayer. Dit antwoord is opgenomen in de band waarin ook de eerste gedrukte uitgave van de FAMA verschijnt. In dat antwoord oefent Haslmayer scherpe kritiek uit op de orde van de Jezuïeten. Haslmayer zou de oproep in de FAMA gevolgd zijn om deel uit te gaan maken van de broederschap van het Rozenkruis en als gevolg daarvan door de Jezuïeten gevangen zijn genomen en daarna enige tijd als galeislaaf te werk zijn gesteld. Haslmayer suggereert in zijn antwoord dat er na de dood van de Habsburgse keizer Rudolf II in januari 1612 grote veranderingen zullen optreden.

Broederschap

Naast deze 2 teksten bevat dezelfde band ook nog de 'Allgemeine und General Reformation der gantzen weiten Welt', een Duitse vertaling van een deel van de 'Ragguagli di Parnaso' van Traiano Boccalini. Het laatste is een satirisch werk, dat zich richt tegen het instituut paus en scherpe kritiek heeft op de Habsburgse monarchie. De volledige titel van de band is: 'Universele en Algemene Hervorming van de hele wijde wereld, samen met de Fama Fraternitatis van de lofwaardige Broederschap van het Rozenkruis, geschreven aan alle geleerden en heersers van Europa; ook

*In de ritus van de vrijmetselarij wordt niet over God gesproken.
Er is gekozen voor een term die abstracter is en daardoor voor iedereen acceptabel.*

een kort antwoord gezonden door de heer Haslmayer, waarvoor hij door de jezuiten gevangen werd genomen en op een galei in de boeien werd geslagen. Nu uitgegeven in druk en medegedeeld aan alle ware goeden van hart. Gedrukt in Kassel door Wilhelm Wessel, 1614'.

In de tekst wordt verhaald, dat een zekere Christiaan Rosenkruuz gedurende lange tijd gereisd heeft en veel tijd in het

oosten heeft doorgebracht. Hij heeft daar onder meer de 'magia' en de 'kabbala' bestudeerd. Hij gaat vervolgens naar Spanje en tracht aan de geleerden daar duidelijk te maken wat hij heeft geleerd. Die kennis wordt niet aanvaard, maar Rosenkruuz blijft zich inzetten om zijn kennis door te geven en te trachten een gemeenschap te vormen, die de heersers de noodzakelijke kennis bij zal brengen.

In Duitsland weet hij een kring van assistenten om zich heen te verzamelen. Dat is het begin van de broederschap. Ieder jaar dienen de leden van de broederschap samen te komen in een huis met de naam 'Sanctus Spiritus – Heilige Geest'. Hun voornaamste taak is het verzorgen van zieken, maar ook reizen zij veel om hun kennis te verspreiden.

Duizendjarig rijk

In 1615 wordt een 2e manifest gedrukt. Dit keer in het Latijn. Mogelijk dat deze publicatie zich richt tot een hoger opgeleid publiek. De titel van het manifest is 'De Confessio Fraternitatis R.C. Ad Eruditos Europae – De Belijdenis van de Broederschap van het Rozenkruis aan de geleerden van Europa'. Dat is uitgegeven in één band met de 'De Consideratio brevis – Korte beschouwing' geschreven door een zekere Philip à Gabella. De titel van de band is 'Een korte beschouwing van de zeer geheime filosofie geschreven door Philip à Gabella, student in de filosofie, nu voor de eerste keer samen uitgegeven met de belijde-

“

**Anne Frank,
Joodse vluchteling en schrijfster.
(1929-1945):**

'Wij, jongeren, hebben dubbele moeite ons te handhaven in een tijd waarin alle idealisme vernield en verpletterd wordt, waarin mensen zich van hun lelijkste kan laten zien, waarin getwijfeld wordt aan waarheid, recht en God. Dat is het moeilijke in deze tijden: idealen, dromen mooie verwachtingen komen nog niet op of ze worden door de gruwelijkste werkelijkheid getroffen en zo totaal verwoest'

”

“

**Friedrich Nietzsche,
Duits dichter en filosoof.
(1844-1900):**

*'Hoe dan? Is de mens een miskleun van God?
Of God een vergissing van de mens?'*

'God is dood; aan zijn medelijden met de mensen is God gestorven'

”

nis van de R.C. Broederschap. Gedrukt in Kassel door Wilhelm Wessel, drukker van de Meest Illustere Prins, 1615'. De tekst van de 'De Consideratio brevis' is gebaseerd op de 'Monas Hieroglyphica' van John Dee. Het bevat onder meer letterlijke citaten van de eerste 13 stellingen uit de Monas Hieroglyphica, het paradepaardje van John Dee.

In 'De Confessio' wordt de broederschap, de filosofie en de missie verder beschreven. Op de titelpagina staat een citaat uit Genesis: 'Zo geve u dan God van de dauw des hemels en van de vetigheid der aarde'. Dit citaat staat ook op de titelpagina van de Monas Hieroglyphica. Veel sterker dan in de FAMA is in 'De Confessio' een element van chiliasme aanwezig; het geloof aan de komst van het Duizendjarige Rijk waarin Christus over de mens zal oordelen. Er wordt opgemerkt dat de tirannie van de paus in Duitsland dan wel gebroken is, maar dat de finale val van het pausdom uitgesteld is tot onze tijden (de tijd dus waarin het werk verschijnt) wanneer dat vernietigd zal worden door een nieuwe stem van een brullende leeuw.

Voorwaarde

En dat is nu precies wat de Europese intelligentsia voor ogen komt te staan: Een broederschap van alle mensen die over een 'goed hart' beschikken. Dat is de kern van een waarlijk samengaan van de mensen. Eén van de genootschappen die deze grondgedachte in praktijk brengen is de vrijmetselarij. In 1717 treffen 4 vrijmetselaarsloges elkaar in Londen. Ze komen overeen zich te verenigen in, en zich te scharen onder, een landelijke 'Grootloge'. Voor die Grootloge worden dan spelregels opgesteld. Een zekere Anderson krijgt de opdracht de 'geschiedenis' van de vrijmetselarij te verhalen, benevens te stellen aan wel-

ke voorwaarde een vrijmetselaar dan wel moet voldoen. In 1723 verschijnt er dan bij William Hunter in Londen de 'Constitutions of the Free-masons, containing the History, Charges, Regulations, &c. of that most Ancient and Right Worshipful FRATERNITY'. In 1736 volgt hiervan een vertaling in het Nederlands van de hand van Johan Kuenen, die zichzelf betitelt als 'Gedeputeerd Groot-Meester in alle de Loges van Holland'. Het manifest, dat uitgegeven wordt door Cornelis van Zanten, stads- en kleinzegel Drukker, op 't Spui in Den Haag, heeft als titel 'De instellingen, Historien, Wette, Ampten, Orders, Reglementen en gewoontens van de zeer voortreffelyke broederschap der Aengenomene Vrye Metselaers (...) &c.'

“

**Aristoteles,
Grieks filosoof.
(384 v.Chr. –
322 v.Chr.):**

*'De mens is of een God,
of een beest'*

”

Uit die uitgave een citaat:

'Eerstelyk, betreffende Godt en Religie.'

Een Metselaar is verplicht, de Zede Wetten te gehoorzamen; en indien hy de Kunst in de grondt verstaet, zal hy geen dommen Atheïst nochte ongodische Vry-Geest zijn. Ofschoon in oude Tyden, de

Metselaers in alle Landen verplicht en gehouden waren te wezen van de heerschende Godtsdienst des Landts ofte Volks daer zy zich bevonden, zo is het nu gevoeglyker geoordeelt, haer alleen te verplichten tot die Religie, waer in alle geschikte Menschen overeen stemmen, (latende haer hunne Particuliere gevoelens by zich zelve behouden;) Namentlyk een eerlyk en oprecht Man te wezen, vroom en getrouw, of door hoedanige benaemingen hy ook zoude kunnen onderschyden werden; waer door het Metselaerschap een volmaakte Eendragt verkrygt, ende een middel om een ware en bestendige Vriendtschap te maken, onder Luyden, die andersints in een altydt durende afzondering zouden geleefd hebben'...

Gods begrip

Hiermee legt de vrijmetselarij haar kaarten open op tafel. Van de vrijmetselaar wordt verwacht dat hij zich zal richten naar de wetten der zedelijkheid, zeg maar 'het algemene fatsoen'. Daarnaast wordt hij geacht, als hij de vrijmetselarij naar behoren verstaat, geen atheïst of een ongodsdienstige vrij-geest te zijn. Vroeger, zo gaat de tekst verder, wordt er van de vrijmetselaar verwacht dat hij zich de godsdienst van het land waar hij is, of van de mensen met wie hij verkeert zou eigen maken. (Hier klinkt nog de echo van het principe 'cuius regio, eius religio' door). Maar tegenwoordig wordt er van hem verwacht dat hij die religie waarin alle geschikte mensen overeenstemmen, zal aannemen.

Binnen de vrijmetselarij is daarmee al bij haar begin duidelijk dat zij zich niet lieert aan welke denominatie dan ook. Zij associeert zich niet met een uitgekristalliseerd godsbegrip; hoewel zij die bij een ander eerbiedigt.

OBdH

In de ritus van de vrijmetselarij wordt dan ook niet over 'God' gesproken. Er is gekozen voor een term die abstracter is en die daardoor voor iedereen, dus óók voor mensen die in andere omstandigheden wél over God spreken, acceptabel is. En in die abstracte term wordt tevens de eerbiedige bejegening die de vrijmetselaar voor het 'concept God' heeft, weergegeven. De vrijmetselaar spreekt van – en over – de 'Opperbouwmeester van het heelal', afgekort OBdH. En ook nu laat hij 'hen die een persoonlijke God vereren hun Particuliere gevoelens bij zich zelve behouden'. ♦

De vrijmetselarij...

Oh, mijn God!

'Opperbouwmeester des Heelals' luidt de symbolische aanduiding voor het Opperwezen, zoals gebruikelijk in de symbolieke vrijmetselarij. In teksten meestal afgekort tot OBdH, is de term een rechte vertaling van het Engelse 'Great Architect of the Universe - (GAOTU)'. In het algemeen geeft de vrijmetselarij voor het gebruik van deze omschrijving van het godsbegrip als verklaring, dat zij symbolisch is voor de individuele inhoud die ieder voor zich eraan wil toekennen. Met dit in het achterhoofd legt de redactie aan 16 vrijmetselaren de volgende 4 vragen voor:

1. Wat betekent de noemer OBdH voor u?
2. Hoe gaat u om met geloof ?
3. Acht u vrijmetselarij een geloof?
4. Hoe geeft de vrijmetselarij zin aan uw leven?

Onder redactie van Ed Worm en Henk Hendriks. – Foto's: Paul Mellaart.

Deel 1 4 vrijmetselaren van de Haagse loge 'Groot Nederland' over de OBdH, geloof en zin geven aan hun leven.

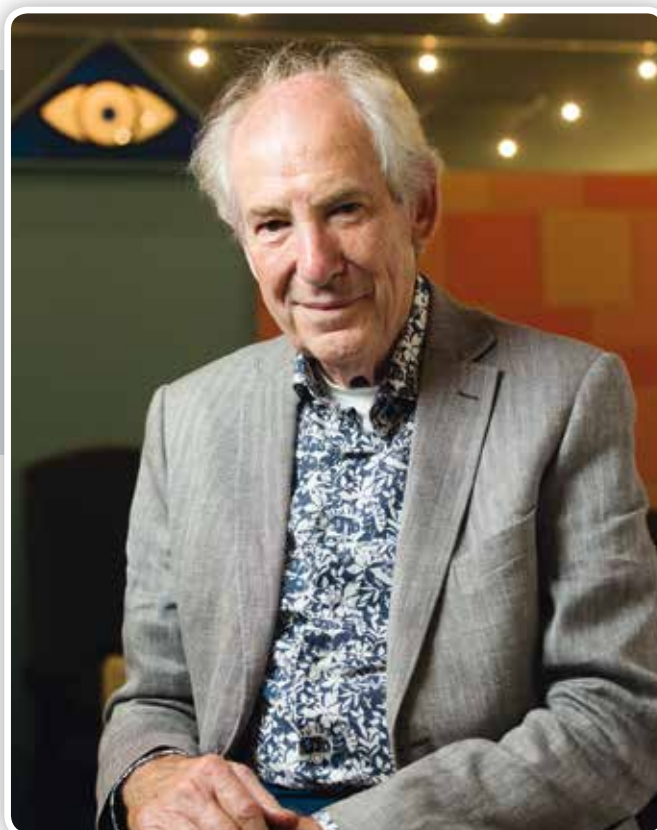
'GELOOF TRANSCENDEERT TOT EEN WETEN'

Naam : Bram van Tol, meester-vrijmetselaar.
Beroep : Gepensioneerd orthopedagoog.
Leeftijd : 81 jaar.

Wat betekent de noemer OBdH voor u?

“Bij sommige belangstellenden, kandidaten of zelfs leden, blijft de aanduiding OpperBouwmeester des Heelals wat schuren. Dat er geen persoonlijke God mee wordt aangeduid, is voor eenieder wel helder. Maar wie of wat dan wel? Ik heb er door de jaren heen verschillende, aan elkaar grenzende aanduidingen op losgelaten. Tegenwoordig noem ik het wel een energetisch, scheppend principe, dat zowel de kosmos, de wereld als mezelf doortrekt, beheerst, maar ook – een stap verder - leidt.”

“Daar bleef het eigenlijk bij totdat ik, totaal onverwacht, een

bijval kreeg uit een bijzondere bron: de Upanishaden, de oude teksten van vóór en na Christus. Daarin wordt gesproken over 'Brahman (geen God!) is Atman en Atman is het Zelf'. Zie Brahman als de OBdH, zie Atman als de OBdH in mij. 'Ken Uzelve' is dus het aanwezig weten van de OBdH is mij. Een groot goed!

Hoe gaat u om met het geloof?

"In de vrijmetselarij treffen we meer en meer leden aan zonder enige kerkelijk-godsdiensstige achtergrond. Enkele decennia geleden was dat nog anders... Ik heb in loges velen ontmoet die zo'n achtergrond hadden en zich al dan niet daaruit hadden losgemaakt. Ik kan mezelf tot die 2e categorie rekenen. Een dogmatisch geloofsleven in kerkelijk verband, heb ik achter me gelaten."

"Wat komt er voor het geloof in de plaats? Toen een journalist Carl Gustav Jung ooit in een interview vroeg 'Geloof U, mijnheer Jung?', was zijn antwoord 'Ik geloof niet, ik weet!' Als hierop nu niet direct het etiket 'aanmatigend' geplakt wordt, dan kan ik stellen dat de uitspraak van Jung goeddeels ook voor mij geldt. Er is in mij, mede door de vrijmetselarij, een sterker innerlijk leven ontstaan, waar ik zelf verwonderd over ben. Leven, dat niet meer uitsluitend op het ego steunt, maar op een dieperliggend zelf. Geloof transcendeert tot een weten."

Acht u de vrijmetselarij een geloof?

"Het begrip geloof kent verschillende definities. De vrijmet-

selarij is voor mij geen geloof in de zin van een godsdiensstige overtuiging. Maar als geloof gezien wil worden als 'vertrouwen in het bestaan van...', dan is de aanduiding geloof weer wel van toepassing. Voor mij als vrijmetselaar is er dan als voorbeeld het geloof in een scheppend principe, aangeduid als OBdH, dat mij wereld en leven doet zien als een te voltooien bouwwerk. Of het geloof, in de zin van vertrouwen, om het zelf – het Hoger Zelf? - in het leven te ontdekken, naast het ego een 2e, 'hoger' brandpunt. Dit is geen dogma, maar een werkzame aanname. Dit is mijn 'geloof', mijn 'weten'."

Hoe geeft de vrijmetselarij zin aan uw leven?

"Ik ken mezelf als een zin-zoeker. Het vermoeden dat het leven – een - zin heeft leefde al als kind in mij. Door de jaren heen heeft dat vermoeden, dat gevoel actie in mij opgeroepen. Als adolescent zocht ik de actie in een evangelisch christendom. Toen ik daaruit weg groeide – ik zie dat als een onontkoombare ontwikkeling - kwam na jaren de vrijmetselarij in beeld."

"Vrijmetselarij is hierna nooit meer uit mijn leven weggevoerd. Het zin-zoeken werd een werkelijk zin-vinden. Er kwamen antwoorden op levensvragen, verhelderingen ontstonden. Waardoor dan wel? Ja, dan kom ik toch uit bij wat de vrijmetselarij noemt 'de methode van de Koninklijke Kunst'. De vrijmetselarij bewerkstelligt door haar 'methode', via symbolen en ritualen, het ervaren van een andere dimensie in het eigen leven. Het profane leven blijkt dan een afspiegeling van een 'hoger', een geestelijk leven." ♦

'JE BENT WIE JE BENT'

Naam : Jurgen Looijestijn, meester-vrijmetselaar.
Beroep : Antiquair.
Leeftijd : 51 jaar.

Wat betekent de noemer OBdH voor u?

"Eén van de standpunten die mij in de vrijmetselarij aantrok en die mij deed besluiten me aan te melden, was juist de vrijheid van interpretatie van het begrip OBdH. 15 jaar geleden was het begrip OBdH voor mij vervat in een vorm van de evolutietheorie waar dus zeker geen plaats voor een scheppende God was. De jaren vrijmetselarij met comparities, gesprekken en rituele arbeid hebben mij inmiddels een ander beeld gegeven. Tegenwoordig zie ik de OBdH als een allesomvattende energiebron die is, die was en die wezen zal."

Hoe gaat u om met geloof?

"Geloof is een mooi en bijzonder begrip dat ons als mensheid maakt tot wat en hoe we zijn. Al voordat ik toetrad tot de vrijmetselarij, had ik een ruime belangstelling voor diverse godsdiensstige en geloven. Door de vrijmetselarij ben ik dat nog verder gaan uitdiepen. Eén van mijn conclusies is dat

er enorme overeenkomsten zijn tussen de geloven of de daar-
aan verwante mystieke stromingen, onderling. Er is een grote
gemene deler die uiteindelijk zou moeten zorgen voor verbind-
ing tussen de geloven in plaats van de strijd die er reeds mil-
lennia gevoerd wordt tussen de verschillende overtuigingen.”

Acht u vrijmetselarij een geloof?

“Ik acht vrijmetselarij geen geloof, maar een vorm – of werkwij-
ze zo u wilt - waarbij mensen van diverse geloven of gezindten
samen kunnen komen. Door de samenkomsten en het werken
met rituelen en symbolen wordt duidelijk dat ieder voor zich
daaruit kan putten wat hem boeit. Deze interpretatie is zuiver
individueel. Het mooie is dat broeders van zeer diverse achter-
grond uiteindelijk eenzelfde grondgedachte met betrekking tot
de symboliek kunnen hebben. Hieruit blijkt weer de verbinding

tussen de verschillende geloofsovertuigingen. De vrijmetselarij
is dan de werkwijze om hier vanuit verschillende gezichtspun-
ten richting en verbinding aan te kunnen geven.”

Hoe geeft de vrijmetselarij zin aan uw leven?

“Door toe te treden tot de vrijmetselarij word je niet een
beter mens. Het is ook niet de bedoeling dat je als mens
verandert. Je bent wie je bent. Wel is het zo dat je door
de wekelijkse gesprekken met andere broeders vaker tot den-
ken wordt aangezet. Je herijkt jezelf, je spirituele kant wordt
waakzaam gehouden, je maatschappelijke bewustzijn ontwik-
kelt zich. Door dit met grote regelmaat te doen wordt het
een onderdeel van jezelf en je leven. Deze meerwaarde, deze
Koninklijke Kunst, is een gift van de vrijmetselarij aan haar
beoefenaars.” ♦

'DE RITUALEN LEREN MIJ HET LEVEN DIEPER TE BELEVEN'

Naam : Marc Strootmann, gezelschapsvrijmetselaar.

Beroep : Ondernemer.

Leeftijd : 56 jaar.

Wat betekent de noemer OBdH voor u?

“Ik geloof niet in een God of een opperwezen dat onze wereld
en ons heelal bestuurt. Ik geloof wel dat er meer om ons heen
is dan wij kunnen waarnemen. Ik geloof in andere krachten
die wij niet zien en wellicht ook niet voelen, maar wel be-
palend zijn voor ons leven en onze beleving, een vorm van
dimensies. De noemer OBdH geeft dat weer voor mij.”

Hoe gaat u om met geloof?

“Geloof is voor mij synoniem met religie en vooral een heel
persoonlijke beleving, omdat ik in mijn jeugd en een deel
van mijn volwassenheid heb geleefd volgens een geloof vol
dogma's, veroordelingen en opgelegde aannames. Het heeft
mij jaren gekost om mij daarvan los te maken. Voor zover dat
mogelijk is, want het beïnvloedde mijn persoonlijke ontwikke-
ling, gezinsleven en vriendenkring.”

“Ik heb ook een periode gehad in mijn leven dat ik daarom
niets met geloof te maken wilde hebben en ertegen ageerde.”

“Momenteel kan ik me weer enigszins openstellen voor geloof,
maar dan meer op een wetenschappelijke manier, meer als
studie dan als beleving. Hoewel helemaal niet geloven in een
hogere macht voor mij geen optie is, vind ik dat dit iets is wat
ik op mijn eigen persoonlijke manier beleef en invul.”

Acht u vrijmetselarij een geloof?

“Nee, ik acht vrijmetselarij geen geloof, maar wel een manier
van leven die gelijkenissen kan hebben met een geloofsbeleving,
een levensschool.”

“Door de vrijmetselarij heb ik wel geleerd mij weer open te
stellen voor geloof. De bijbel zal altijd een heel belangrijk

boek in mijn leven blijven wat voor mij een heel speciale
waarde heeft. Maar ik sta ook open voor andere religieuze
geschriften zoals de Koran of de Thora.”

“De vrijmetselarij leert mij mijn eigen vorm van geloof vorm
te geven en toe te passen in mijn leven, waarbij compassie
voor jezelf en voor de ander een heel grote rol spelen. Het
heeft me ook doen inzien dat er nog veel te leren is in dit
leven. Het feit dat ik deze weg kan af kan leggen in de vorm
van een broederschap, biedt mij veel steun.”

Hoe geeft de vrijmetselarij zin aan uw leven?

“De vrijmetselarij geeft mij handvatten en uitdagingen om
mijn leven en mijzelf te hervormen, vormen en te ontwikkelen
naar de persoon die ik graag zou willen zijn, waarvan ik denk
dat die iets bijdraagt aan deze wereld en daar is voor mijn
broeders en mijn medemens.”

“De vrijmetselarij laat mij kwesties en vraagstukken op een andere manier bekijken, niet direct met een oordeel maar meer beschouwend. En ook op een wijze waarbij ik mij de vraag stel 'Kan ik hier iets van leren?', 'Voegt dit iets voor mij toe?' en 'Hoe zou ik dit mee kunnen nemen?’”

“De broederschap, de onvoorwaardelijkheid is iets dat ik nooit in mijn leven ervaren heb behalve dan in de liefde voor

mijn vrouw en mijn kinderen. Er gaat hier een nieuwe wereld voor mij open waar ik veel in leer en wat ik acht als een van de grote toevoegingen in mijn leven.”

“De ritualen leren mij inzien het leven breder te beschouwen en dieper te beleven dan ik voorheen heb gedaan. Ik heb hier nog een hoop in te leren maar ik ervaar het als een houvast en een uitdaging.” ♦

'GELOOF IS BELANGRIJK VOOR DE MENSHEID'

Naam : Eugene Hansen, leerling-vrijmetselaar.
Beroep : Directeur HR.
Leeftijd : 52 jaar.

Dat laatste weet ik zelfs zeker.”

“Geloof is belangrijk voor de mensheid. Wanneer we niet in een vervolg zouden geloven dan zouden normen en waarden nog meer onder druk komen te staan. En dan zouden we mogelijk nog slechter met elkaar en de wereld omgaan.”

“Maar geloof staat voor mij ook enigszins synoniem met het zogenaamde 'grondpersoneel'. Daar geloof ik niet zo in. Hoe goed soms hun primaire bedoelingen ook, toch zetten ze al te vaak mensen tegen elkaar op, zijn oorzaak van oorlogen en verschrikkingen door hun retoriek of onderdrukken mensen ermee. En mensen maken vanuit hun eigen overtuigingen – en soms slechte bedoelingen of gedrag - ook nog wel eens misbruik van het geloof om hun gedrag te vergoelijken. Ik blijf daar verre van.”

Acht u vrijmetselarij een geloof?

“Absoluut niet! De vrijmetselarij is voor mij een manier om de weg te vinden en te gaan handelen vanuit eigen verantwoordelijkheid, los van voorschrift of dogmatische gedachte. Juist die eigen verantwoordelijkheid en het eigen handelen maken dat er geen sprake is van een geloof in de juiste weg of het juiste gedrag of een vooraf bepaalde uitkomst bij dat gedrag. Het is veel meer een manier, een handvat om door middel van gebruik, ritueel en gesprek verder te komen met je het herkennen en erkennen van jezelf, je eigen ideeën en handelen. Er zijn in de tradities en ritualen en in de broederschap zeker elementen te vinden en momenten van bezinning die doen denken aan een geloofsbijeenkomst. Maar altijd is daar nadrukkelijk de opdracht om zelf te handelen en verantwoordelijkheid te nemen: ‘Op u komt het aan’. Juist dat vind ik er zo leuk aan. Je gaat niet vrijuit na een gebedje, je moet zelf dingen oppakken en aan jezelf verbeteren. Dat maakt ook dat je direct iets aan de vrijmetselarij hebt in de buitenwereld. Je neemt handvatten, rust, afweging/reflectie en respect mee naar buiten.”

Wat betekent de noemer OBdH voor u?

“Ik ben een relatief nuchtere vent. Toch weet ik, vanuit de ervaringen rond en na het overlijden van mijn zoon, dat er meer is tussen hemel en aarde. Wat dat dan is, wie dat dan precies is? Ik weet het niet. Maar dát het er is weet ik zeker, heel zeker!” “Voor mij is de OBdH geen man met een baard, geen reusachtige verschijning met een drietand of een strenge schoolmeester die alles heeft bedacht en georganiseerd, maar hét is er.”

“De vrijmetselarij helpt mij om er een beeld bij te vormen. De noemer OBdH is voor mij een verzamelnaam voor het goede plan, voor de goede bedoeling en voor de opdracht om er hier iets goeds van te maken. Plezierig aan de term OBdH is ook dat hij door geen enkel geloof wordt geclaimd. Ik denk wel, dat hij in de basis in elk geloof of elke leer bestaat en een dan telkens een andere naam heeft.”

Hoe gaat u om met geloof?

“Ik geloof zeker in 'iets'. In een plan, een bedoeling en in een mooie nieuwe, volgende ronde waar ik geliefden weer terugzie.

Hoe geeft de vrijmetselarij zin aan uw leven?

“De rust en ruimte en veilige omgeving om heel goed te re-

flecteren op wie je bent, wat je doet, hoe je erin staat. Dat maakt me steeds bewuster en helpt me om goed om te gaan met de uitdagingen van het leven, voor en achter me. Na jaren fanatiek teamsporten ben ik nu deel van een ander team. Een team dat net zo hecht samenwerkt, traint en verbonden is als het sportteam. Het doel is nu niet 'winnen' of 'verslaan' maar groeien, beter worden, er zijn."

"Ik ben nog niet zo lang bij de vrijmetselarij, maar voel me onmiddellijk deel van het team. Leeftijden, persoonlijkheden, rollen en achtergronden verschillen enorm. Er wordt niet ge-

oordeeld en veel en goed naar elkaar geluisterd. Hier vind ik meteen gesprekken op onderwerp en niveau waar ik me bij thuis voel. De ritualen dacht ik op de koop toe te nemen, maar blijken voor mij van steeds groter belang. Dat had ik tevoren niet zo ingeschat. Juist de oude vaste gebruiken en teksten geven een solide basis voor verder en dieper nadenken. Op sommige momenten komen juist die teksten keihard binnen. Daarnaast hebben we veel plezier en zijn de diners soms studentikoos grappig. Ik had geen betere weg kunnen kiezen..." ♦

valerius

PERZISCHE TAPIJTEN
Originele Perzische tapijten

Valeriusstraat 83
2517 HP Den Haag
Tel.: 070 345 51 50
www.persa.nl

De actuele stand van zaken met betrekking tot bouwloges
www.steensplinter.nl

U KUNT NU VOORINTEKENEN !!!

De Fraternitas et Artes Mechanicae

over broederschappen en middeleeuwse bouwloges door
J.A. den Ouden

stuur een email naar
info@steensplinter.nl

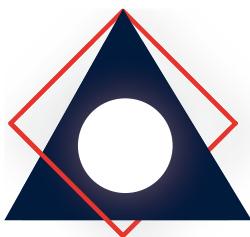
RUYSSENAARSMAKELAARS
OPENT DEUREN

Wilt u een appartement aan- of verkopen?

Neem dan contact op met ons kantoor.

Ruysenaars Makelaars
Vinkenlaan 1 • 3722 AH Bilthoven
030-2282387 • info@ruysenaars.nl

www.ruysenaars.nl

Dutch Regalia

Dutch regalia voor service en kwaliteit

Voor al uw maçonnieke benodigdheden, zowel nieuwe - als 'producten met ervaring', zijn wij de vertrouwde leverancier!

We staan in voor hoge kwaliteit, dus werken wij al jaren met de beste vakmensen en hebben service hoog in ons vaandel staan.

Ook voor speciale opdrachten, zoals bijvoorbeeld het laten graveren van glas of metaal, bent u bij ons aan het juiste adres. Bent u op zoek naar een ontwerp voor een jubileum of maçonniek cadeau dan denken wij graag met u mee.

Heeft u vragen? Neem dan gerust contact met ons op.

Telefoon 0251 - 827317

Of mail naar: info@dutchregalia.nl

www.dutchregalia.nl

Wij zoeken altijd samen naar oplossingen

Orde der Hoge Graden

SYM POSIUM

6 oktober 2018

MARTINIKERK
MARTINIKERKHOF 3
9712 JG GRONINGEN

SYMBOLIEK IN DE DAGELIJKSE COMMUNICATIE

**BASTIAAN
EVERINK**

Vrijmetselaar en operazanger

**DR. HENK
SCHOONHOVEN**

*Oud docent RUG en docent aan de
Noordelijke Seniorenaademie*

**PROF. DR. GEERT
MOLENBERGHS**

Wiskundige Universiteit Leuven/Hasselt

Ontvangst vanaf 11.30 uur.
Entree € 25,-
Studenten € 10,-

Organisatie: Orde van Vrijmetselaren onder het Hoofdkapittel der Hoge Graden in Nederland

Anmelden: www.hoofdkapittelderhogegraden.nl

Vrijmetselarij en...

De plaats van God in de loge

Vrijmetselaren zijn vrije denkers. Aan dogma's hebben ze een broertje dood. Maar betekent dat ook, dat er voor God geen plaats is in hun loges?

Tekst: Hans Wissema – Foto's: Paul Mellaart.

'De ware interpretatie van de houding van vrijmetselaren is dat er geen religieuze toets wordt gebruikt als voorwaarde voor lidmaatschap. De leidende gedachte van de vrijmetselarij is niet religie maar religieuze tolerantie. Ieder lid wordt aangemoedigd zijn eigen god te vereren, de godheid als voorgeschreven door zijn eigen geloof. Met andere woorden, de broederschap der vrijmetselaars houdt zich verre van het gebied van het geloof en beperkt zich tot het onderwijzen van de moraliteit en ieders plichten tegenover de medemens. Dit leidt tot betere mensen en betere burgers. Er is een duidelijk onderscheid tussen ethisch onderwijs en de leerstellingen van een geloof.'

'Men kan zich een religie niet voorstellen zonder geloof en zonder vertrouwen in de specifieke leerstellingen van de betreffende religie. Een broederschap, die

breed genoeg is om Christenen, Moslims en Joden te omarmen zonder van hen te vragen hun godsdienst te herroepen, kan niet als religieuze gemeenschap worden beschouwd hoezeer ook haar leden gezamenlijk kunnen bidden, in welk geval eenieder bidt tot zijn eigen godheid'. 'Het feit dat het niet nodig is te geloven in de leerstellingen of de godheid van welke religie dan ook maakt korte metten met de theorie dat de vrijmetselaar-srituelen een religie vormen, of dat haar leringen religieus van aard zijn.'

Geen godsdienst

Aldus een uitspraak van het Hooggeerechtshof van de Staat Nebraska van 1921. Het ging om een zaak van de Scottish Rite Building Company, een loge, tegen Lancaster County, een district binnen de Amerikaanse staat Nebraska. De context is niet meer te achterhalen, maar het lijkt erop dat het district de zaak had aangespannen tegen de loge teneinde die als een religieuze organisatie te bestempelen. Misschien om fiscale redenen. Dit is door de loge kennelijk met succes weerlegd.

Hoewel een dergelijke rechtszaak tegenwoordig ondenkbaar is, geeft de uitspraak goed weer hoe er in de loge met religie wordt omgegaan. Mensen van alle religies maar ook mensen zonder religie kunnen lid worden. Maar er wordt wel verwacht dat ze geloven dat er meer tussen hemel en aarde is. Dat de mensheid niet slechts wordt voortbewogen door de

wetten van de rationaliteit. De vrijmetselarij gaat daarbij uit van een hoger beginsel, symbolisch aangeduid als de 'Opperbouwmeester des Heelals', afgekort OBdH. Vrijmetselarij is dus geen godsdienst, geen duistere complot-smedende club, geen Dan Brown-achtige organisatie die geheime religieuze documenten bewaart. Het internet staat vol speculaties over haar geheimzinnige invloed op politiek en maatschappelijk gebied en met suggesties dat vrijmetselaren elkaar baantjes toeschuiven. Niets van dat alles!

Onderonsje

Wel hebben vrijmetselaren een grote rol gespeeld in het verspreiden en toepassen van het gedachtegoed van de Verlichting c.q. de Franse Revolutie. George Washington is destijds, net als de andere 'founding fathers', een actief vrijmetselaar. Hij legt als president de hoeksteen van het Amerikaanse Congres 'in forma', dat wil zeggen, gekleed als vrijmetselaar. De overige aanwezigen zijn ook zo gekleed en het bouwen van het Congresgebouw lijkt op een maçonniek onderonsje. Dit gebouw staat bol van de maçonnieke symboliek en die is ook terug te vinden op de Amerikaanse bankbiljetten. Op plechtige momenten staan functionarissen, inclusief de president, in de 'houding van trouw', dat is de rechterhand op het hart gelegd. Dit is een maçonnieke gewoonte die zich over de aardbol verspreidt zonder dat velen weten wat de herkomst is.

**Dries van Agt,
Nederlands jurist
en politicus:**

'Zowel het geloof als de wet houdt de moraal hoog.

Alleen geeft het geloof de bovengrens van ons zedelijk leven aan, en de wet de ondergrens'

In de Franse revolutie spelen vrijmetselaren eveneens een grote rol. Het schootsvel van Washington is geborduurd door de vrouw van Lafayette, een van de voormannen van die revolutie. Ook Simón Bolívar, de bevrijder van Zuid-Amerika, is een actief vrijmetselaar. In de periode van 1810 – 1825 worden wat nu zijn Venezuela, Colombia, Ecuador, Peru en Bolivia bevrijd; het laatste land is naar hem vernoemd, evenals veel loges. Bolívar, geboren en getogen in Caracas, wordt op 9-jarige leeftijd schatrijk door het overlijden van zijn ouders. Zijn oom is belast met het beheer over de bezittingen en de opvoeding van Simón. Hij stelt liberale docenten aan, voor zover bekend zonder uitzonderingen vrijmetselaar. Tijdens een verblijf in Parijs ontmoet hij Alexander von Humboldt, de grondlegger van de

botanische geografie en volgens Darwin de meest belangrijke wetenschappelijke reiziger alle tijden. Von Humboldt is juist terug van een reis door Zuid-Amerika en vertelt Bolívar dat naar zijn mening de tijd rijp is voor de verzelfstandiging van de Spaanse bezittingen aldaar. Net als de stichting van de Verenigde Staten is ook het onafhankelijkheidsproces van Zuid-Amerika welhaast een maçonniek onderonsje. In Nederland spelen vrijmetselaren een rol bij de stichting van het koninkrijk in 1815. Als dat er eenmaal is, wil Koning Willem I de vrijmetselaren in de Zuidelijke- respectievelijk Noordelijke Nederlanden een rol laten spelen bij de culturele integratie. Hij bevordert dat zijn zonen grootmeesters worden van de beide Orden, Willem (de latere Willem II) in het Zuiden, Frederik in het Noor-

den. Van die integratierol komt niet veel terecht maar de Nederlandse Orde heeft decennialang het voorrecht te worden geleid door Prins Frederik als grootmeester. Hij is een zeer betrokken en hands-on vrijmetselaar aan wie de Orde zeer veel te danken heeft. Tegenwoordig is de loge minder elitair die gelukkig bestaat uit mensen uit alle lagen van de bevolking, alle denkbare beroepen en kunsten, en alle leeftijden.

Wereldomspannend

Tegenwoordig maakt niemand zich meer druk over de vraag of de vrijmetselarij een religie is of niet. Voor velen is dat een gepasseerd station. De verzuijing voorbij en dus ook de ervaring dat Christenen, Joden en Moslims ‘gewoon’ met elkaar kunnen spreken, een ervaring die in de jaren 1950 voor menig-een nog als een openbaring komt. Toch speelt religie in veel buitenlandse loges een grote rol. In Zweden kan iemand tot voor kort alleen toetreden als die lid is van de Staatskerk. In Duitsland bestaat een orde die de bijeenkomsten opent en sluit met gebed. In Engeland zijn loges waar christelijke gezangen worden aangegeven. Kortom, internationaal gezien is vrijmetselarij geen eenheidsworst. Wel zijn de vrijmetselaarsrituelen overal hetzelfde, althans op hoofdlijnen. En overal wordt de spreekwoordelijke gastvrijheid van de vrijmetselarij letterlijk aangetroffen; wie een loge in welk buitenland dan ook bezoekt kan rekenen op een warme ontvangst. Wat dat betreft is het echt een ‘wereldomspannende broederschap’.

Verdiepen

In Nederland wordt niet gebeden en worden geen christelijke gezangen aangegeven. Dit ligt dichterbij het kernbegrip dat mensen van alle levensovertuigingen welkom zijn. De Bijbel wordt gezien als een van de 3 ‘grote lichten’, symbool van de geestelijke verheffing.

“ Albert Einstein, Duits-Amerikaans natuurkundige. (1879-1955):

‘Wat me echt interesseert is of God een keuze had toen hij de wereld schiep’

”

CLEMENS HONDTONG

MASONIC ANTIQUES & COLLECTABLES

SINDS 1996
IN- EN VERKOOP

☎ 06-53887063

🏠 WWW.HONDTONG.NL

✉ C.HONDTONG@OUTLOOK.COM

Maar als een Moslim wordt ingewijd, wordt deze plaats met een gevoel van vanzelfsprekendheid door de Koran ingenomen.

Er zijn de nodige atheïsten onder de vrijmetselaren al zullen die dat niet alle hardop zeggen. God speelt een grote rol in het leven van sommige broeders, een kleinere in dat van anderen en een heel kleine in de Orde en de loges. Wel verdiepen veel vrijmetselaren zich met verve in de wereldgodsdiensten en andere religieuze en spirituele stromingen. Het gaat hen dan vooral om het vergelijken van de desbetreffende rituelen en symbolen met de eigen vrijmetselaarsrituelen en vrijmetselaarsymbolen wat leidt tot verdieping. Veel 'bouwstukken' - dat zijn presentaties door een broeder in de loge waarover dan wordt gesproken - zijn aan dit soort van onderwerpen gewijd. Bouwstukken moeten altijd een element van de vrijmetselarij in zich hebben; de loge is geen volksuniversiteit.

Rationalistisch

De vrijmetselarij kan met recht een kind van de Verlichting genoemd worden. Het vrijheidsideaal zit de vrijmetselarij

in de genen. Vrijmetselaren willen hun broederschap uitbreiden met mannen van welke religieuze of politieke opvatting dan ook. De vrijmetselarij heeft typische Verlichtingsuitgangspunten zoals tolerantie, verdraagzaamheid, respect voor de mening van een ander, het besef dat ieder mens het recht heeft zelfstandig te zoeken naar waarheid, en past die toe voor haar denken en handelen in de maatschappij. Maar met het begrip 'rationaliteit', een sleutelement van de Verlichting, wordt dubbelzinnig omgegaan. Veel broeders ervaren de leiding van een hogere macht als iets wat niet strookt met puur rationalistisch denken. Zij voelen aan dat de evolutie niet doeleloos is. Door over elkaars opvattingen en ervaringen te spreken, te 'compareren' in vrijmetselaarsjargon, worden allen er beter van zonder dat ze proberen elkaar naar de eigen ervaring/overtuiging over te halen.

Het staat iedere vrijmetselaar vrij het begrip 'Opperbouwmeester des Heelals' voor zichzelf in te vullen. Hij vult dat doorgaans niet in als zou er een persoonlijke God zijn, maar als hij dat wel zo ervaart is er niets op tegen. Wel gaat

de vrijmetselarij ervan uit, dat er meer is tussen hemel en aarde, dat er naast de stoffelijke ook een onstoffelijke wereld is of moet zijn, dat er een spirituele wereld is. Iedere vrijmetselaar is zelf op zoek naar zijn eigen 'wijsheid' hierover. Vrijmetselaars weten dat zij nooit de waarheid zullen kennen, maar ze streven er wel naar deze zo dicht mogelijk te benaderen, ieder voor zich en in interactie met elkaar en mede met behulp van de aloude symbolen en rituelen. Door dat zoeken hopen ze een beter mens te worden en bij te dragen aan een betere wereld, mee te bouwen aan de 'Tempel der Volmaaktheid' zoals ze het uitdrukken. Daartoe is het noodzakelijk dat ze eerst zichzelf leren kennen en dat is dan ook de eerste opdracht van een vrijmetselaar: 'Ken Uzelve' staat boven de ingang van elke werkplaats, waar ook ter wereld, zoals het ooit boven de ingang van de tempel van Delphi heeft gestaan. Symbolisch gezegd dient de vrijmetselaar te werken aan de ruwe steen - die hij zelf is - tot een zuivere kubieke steen ontstaat die past in de bouw van die Tempel. ♦

De vrijmetselarij...

Oh, mijn God!

Deel 2 *4 vrijmetselaren van de loge 'De Friesche Trouw' uit Leeuwarden over de OBdH, geloof en zin geven aan hun leven.*

'OPPERBOUWMEESTER DES HEELALS IS EEN VEEL NEUTRALER BEGRIP'

Naam : Marco Kramer, meester-vrijmetselaar.

Beroep : Conversie optimalisatie specialist.

Leeftijd : 43 jaar.

Wat betekent de noemer OBdH voor u?

“De Opperbouwmeester des Heelals... Een begrip dat makkelijk uitgesproken wordt, maar niet zo eenvoudig uit te leggen is. De formulering zorgt ervoor dat ik zelf meteen dacht: Waarom is juist voor dié benaming gekozen? Ik geloof dat dit komt omdat Opperbouwmeester des Heelals een veel neutraler begrip dan ‘Jahweh’, ‘God’ of ‘Allah’. Immers, alle soorten geloven, waaronder alle Christelijke varianten, komen met hun eigen uitgebreide set regels, dogma’s en ‘wij/zij’-mentaliteit. En bij alle geloven is de persoon uit de ‘wij-groep’ de enige ‘echte’ gelovige. Dat zorgt uiteraard voor verbinding, maar dan alleen verbinding in de eigen groep. Buiten de groep zorgt het juist voor afstand en scheiding.”

“Door een specifiek geloof en een specifieke god níet te benoemen, werkt OBdH verbindend in plaats van scheidend. Daarmee past het naar mijn idee veel beter in het systeem dat

wij in Nederland vrijmetselarij noemen. Het verbindt in plaats van scheidt, het geeft de ruimte aan iedereen om persoonlijk invulling te geven aan het begrip én het toont aan dat wij als vrijmetselaren niet ‘de enige, echte waarheid’ in pacht zeggen te hebben. Immers, wanneer iedereen zelf invulling kan geven aan het bindende element dat wij OBdH noemen, staat het iedereen vrij daar op zijn manier mee om te gaan.”

“Bijkomend voordeel is, dat we binnen de vrijmetselarij hebben afgesproken niet over geloof te discussiëren. Dat zou redelijk zinloos zijn. Niet alleen vermijden we tweespalt, maar het is ook niet erg realistisch te verwachten dat een discussie over geloof ooit gewonnen zou kunnen worden door één van beide discussiërende partijen.”

“Zelf ben ik niet gelovig opgevoed en het begrip OBdH geeft mij een gevoel van opluchting. Ik hoef niet te kiezen voor een specifiek geloof met alle bijbehorende regeltjes. Geen man met baard op een wolk, profeten en zo. Voor mij verwoordt OBdH dat wat ons als mensen bindt; ‘No man is an island.’”

“Ik kies ervoor mijzelf als een onderdeel van de mensheid te zien. We zijn er voor elkaar en samen geven we zin aan het leven. Elk mens ‘schrijft’ tijdens zijn leven zijn eigen verhaal of bladzijde. Je krijgt er slechts één. We kiezen ook onze metgezellen, krijgen kinderen enzovoorts. Aangezien elk mens zijn eigen pagina schrijft, vormen al die pagina’s met zijn metgezellen tezamen ‘boeken’. Al die boeken bij elkaar, de boeken die nu worden geschreven, boeken uit het verleden en boeken die nog geschreven moeten worden, vormen de bibliotheek van de mensheid. Maar wat zorgt er nu voor, dat al die boeken verbonden zijn en verbonden blijven? Dat is liefde. Voor mij

is geloof in één woord: Liefde. Liefde voor uzelf, uw partner, uw kinderen, uw familie en vrienden en ook uw samenleving en 'de ander'."

"Ik gebruik in het voorbeeld 'bladzijden'. Het is maar een klein sprongetje om in plaats daarvan te denken aan een ruwe steen in een groter bouwwerk. De symboliek van de vrijmetselarij gebruikt de ruwe steen als symbool voor u zelf. Het is aan u om daarvan de perfecte kubiek te maken. De wereld is een te voltoeien bouwwerk en elk mens is een levende bouwsteen die daarin zijn plek zoekt. De symbolen die de vrijmetselarij u leert helpen inzicht geven en werken aan de eigen ruwe steen."

Hoe gaat u om met geloof?

"In mijn eigen niet-religieuze opvoeding was er weinig aandacht voor geloof. In eerste instantie had ik zelf best moeite met het concept geloof. Dat komt vooral omdat ik gewend ben te discussiëren op basis van feiten en empirisch onderzoek: directe, eigen waarnemingen, onderbouwde hypothesen. Ik houd ervan om te vragen 'Waarom?' en 'Hoe dan?' Wanneer iemand gelooft is dat lastig; het gaat niet om bewijsvoering, daarom heet het immers een geloof! We dienen het 'te geloven' en daarmee basta." Als westerling heb ik de meeste ervaring met het christelijke geloof en zijn oorsprong, dus ik beperk mijn antwoord binnen dat kader. Wanneer ik zelf op onderzoek uit ga, leer ik niet zo zeer meer over God, maar wel over de mensheid. Geloof zit bij ons ingebakken. We zijn dualistisch van aard, kunnen niet zonder 'zin' En een goed verhaal. Aangezien ik graag 'Waarom?' en 'Hoe dan?' wil weten, heb ik dit meermaals met andere vrijmetselaren besproken en zelf onderzocht. Dat is voor mij het fijne van vrijmetselaar zijn... Het vrij en zonder oordeel gedachten en ervaringen met anderen kunnen uitwisselen. Het is me ondertussen duidelijk, dat het geloof verantwoordelijk is voor leed in vorm van valse rechtvaardiging voor oorlogen, maar ook dat wij als mensheid zonder geloof nooit zo ver voortuit waren gekomen. Het geloof heeft gezorgd voor een hechte gemeenschap die dezelfde waarden deelt."

"Het mooie van geloof is dat het zin geeft, de mens verbindt met zijn schepper, maar juist ook met anderen, zoals zijn familie en vrienden uiteraard, maar ook zijn samenleving. Iemands geloof kan functioneren als kompas, als bron van inspiratie en kracht in moeilijke tijden en als geweten, beloning en straf in een. We zijn in feite zelf jury, rechter en beul; we weten donders goed het verschil tussen goed en kwaad en oordelen over onszelf. We zijn ook zelf onze 'beul'; ons geweten kan zorgen voor een loden last als we door schuldgevoelens overmand worden." "De verschillende vormen van geloof zie ik als 'vingers' van dezelfde hand. Hoewel ze andere uiterlijke kenmerken en regels kennen, zijn ze in de kern allemaal vormen van liefde."

Acht u vrijmetselarij een geloof?

"Ik begrijp dat iemand zou kunnen denken dat vrijmetselarij een geloof is, maar de vrijmetselarij is geen geloof. Er zijn geen heilige voorwerpen of persoonlijkheden. Er is niemand die zegt wat je moet geloven of die 'de waarheid' in pacht heeft. Ik ken veel leden persoonlijk en deze zijn katholiek, protestant, mormoon, islamiet, joods, boeddhistisch, agnost, atheïst en meer. Dat is allemaal prima mogelijk, juist omdat de vrijmetselarij geen geloof is en we immers niet over geloof discussiëren."

"Omdat we naast reguliere bijeenkomsten – die het karakter van een vergadering hebben - ook open loges hebben, zou je kunnen denken dat dit iets religieus is. Tijdens een open loge komen we bijeen in 'de werkplaats' of 'tempel' en wordt er een ritueel opgevoerd door enkele vrijmetselaren. Deze ritualen

zijn geen gebeden tot een hogere macht, eerder een serie van handelingen en vertellingen met symbolen. Sommige thema's uit de ritualen komen inderdaad uit de bijbel, maar die zijn niet bedoeld om religieus te ervaren. Elk ritueel is bedoeld om 'uw geest te verlichten'; om persoonlijk en gezamenlijk het ritueel te ervaren en tot reflectie en nadenken aan te zetten en inzicht in uzelf en de wereld om u heen geven. De verschillende ritualen zijn niet dogmatisch of dwingend van karakter. Ze werken eerder als spiegel en de gebruikte symbolen en mythen bieden aanknopingspunten en ruimte voor zelfreflectie en zelfontplooiing. Juist dankzij symbolen kan de vrijmetselaar de gewone gesproken en geschreven taal ontstijgen, zijn ratio op 'stand-by' zetten en ervaren wat de rede niet kan bevatten. De beleving van een ritueel kan, voor wie dat wil, zo meer betekenen."

"Daarnaast ligt er een open bijbel, midden in de werkplaats of tempel. Hoewel dit bij uitstek een christelijk symbool is, wordt het niet zo gebruikt. Er wordt niet uit voorgelezen. De bijbel is voor mij het boek waarin universele gedachten zijn verwoord die gelden voor alle tijden en die tot steun kunnen zijn bij het zoeken van ieders eigen levenshouding."

Hoe geeft de vrijmetselarij zin aan uw leven?

"Ik kan deze vraag niet beantwoorden zonder stil te staan bij wat ik versta onder 'zin geven aan mijn leven' en dat is wellicht het gemakkelijkst als we het tegenovergestelde ervan als voorbeeld nemen. Ik ben van mening dat iemand die zijn leven – en dat van zijn medemens - als 'zin-loos' ziet, een bijzonder ongelukkig leven zal lijden."

"Daarnaast geloof ik, dat het aan iedereen zelf is om zin aan zijn leven te geven. De vrijmetselarij kan dat niet voor je doen. Het 'zelf doen' is een bekend gegeven onder vrijmetselaren. Onze spreuk is 'Op U komt het aan!' Wel kan iemand via de vrijmetselarij meer inzicht in zichzelf en anderen krijgen en verdieping vinden als hij daar tijd en energie in steekt en dan ook met zijn mede-vrijmetselaren actief is in zijn loge. Als je wilt kun je ook puur 'consumeren' en niet zelf een bijdrage leveren in de gezamenlijke activiteiten, maar dan mis je naar mijn idee veel diepgang."

"De aangereikte symbolen en ritualen kun je toepassen voor zelfreflectie; daar zijn ze heel geschikt voor. Het mooie van de symboliek, maar ook de verhalen en mythen in de vrijmetselarij, is dat de thema's eeuwenoud en toch tijdloos zijn. Ik vind het mooi om te zien dat we als beschaving een enorm eind vooruit zijn gekomen, maar dat de thema's en symbolen nog steeds zo relevant zijn. Als je dat wilt, dan kunnen deze je horizon en je blik verbreden en je zo helpen bij het definiëren van zingeving aan jouw leven. Jij beslist of dat zo is, voor welk onderwerp en hoe. Niemand zal voor je denken en zeggen wat je moet denken."

"In mijn specifieke geval heb ik me tijdens mijn jaren dat ik vrijmetselaar ben juist beziggehouden met grote thema's als mijn eigen persoonlijke vrijheid, het vinden van betekenis in het leven, angst en zelfs een onderwerp als de dood. Naarmate je ouder wordt, krijg je immers meer en meer met de dood te maken, vallen grootouders, ouders en oude vrienden weg en ontdek je ineens dat je toch niet onsterfelijk bent; iets dat tot mijn 35e toch stiekem wel een beetje zo voelde. Sky-diven, motorrijden, schiet- en vechtsport; ik heb het allemaal mogen ervaren."

"Ik heb in mijn zelfstudies meermaals uitgebreide presentaties -of 'bouwstukken' zoals vrijmetselaren zeggen - gegeven over mijn ontdekkingen en ervaringen en deze gedeeld met mijn

mede-vrijmetselaren. Aan zo'n bouwstuk gaat in mijn geval enkele tientallen uren onderzoek en zelfonderzoek vooraf. Ik merkte dat het erg ordenend werkt als je moet presenteren voor anderen. Tijdens de presentatie wil je alles zo goed mogelijk uitleggen en dat dwingt me te ordenen, schrappen en te verduidelijken. Al werkende, merk je dat je de presentatie voorbereidt voor de anderen, maar het thema ondertussen ook voor jezelf steeds duidelijker krijgt."

"Ik heb voor mezelf helder gekregen hoe ik persoonlijke vrijheid kon vinden, maar ook hoe ik dat zelf jaren blokkeerde uit angst voor allerlei onzekerheden. De angsten heb ik leren zien voor wat ze waren, namelijk zelfverkozen tralies. Er is te weinig ruimte in deze kolommen om meerdere onderwerpen te bespreken, maar als ik puur carrièregewijs kijk, dan kan ik u vertellen dat ik mijn goed betaalde 'reclame-baan' waar weinig uitdaging in zat, verlaten heb. Ik ben mijn eigen bedrijf begonnen in een compleet andere sector. Het motto van mijn bedrijf is 'Ken Uw Klant' en ik help andere bedrijven, maar ook desig-

ners en marketeers inzicht krijgen in de wensen, behoeften en gedragingen van hun klanten. Ik heb allerlei nieuwe methoden en gereedschappen leren hanteren in een beroepenveld dat nog erg nieuws is. Het snijvlak van – user behavior - psychologie, web- en search-analytics en webdesign."

"Tijdens de verschillende stadia die je doorloopt als je toetreedt tot de vrijmetselarij heb ik elke keer weer nieuwe thema's en symbolen geleerd en onderzocht. Eén van mijn latere bouwstukken heette dan ook nogal provocatief 'Kijken, leren te zien en zien te leren' en onderzocht wat we kunnen leren van de dood. Die is tenslotte voor ons allen onvermijdelijk..."

"Eigenlijk is dit alles te kort om alle antwoorden over zingeving te noemen. Als ik dan nog één ding zou willen benoemen is het wel het gevoel verbonden te zijn – of deel te zijn – van een bijzondere groep mensen die allen op hun eigen manier proberen een beter mens te worden. Niet beter dan een ander, maar beter dan men was." ♦

'WAT HET IS WEET IK NIET;
IK GENIET ER SLECHTS VAN EN
BEN VERWONDERD'

Naam : Willem Fernee, gezelschapsvrijmetselaar.

Beroep : Zorgondernemer.

Leeftijd : 36 jaar.

Wat betekent de noemer OBdH voor u?

"Ik vind het makkelijker om uit te leggen wat dat voor mij niet is en dat is een oude man met een baard die aan de touwtjes trekt. De naam vind ik daarom ook niet zo fijn. Het suggereert voor mij dat het dan gaat om een persoon, of zelfs om een God. Ik probeer er juist er geen beeld bij te hebben of er iets van te vinden. Door niet in te vullen of te benoemen wat het is, blijft het voor mij iets waar je alle kanten mee uit kan. Ga je definiëren wat het is dan leg je je vast. Ik hou het graag open."

Hoe gaat u om met geloof?

"Ik geloof niet in een God. Dat wil niet zeggen dat ik er zeker van ben dat God of Goden in welke zin dan ook, niet zouden bestaan. Voor mij geeft het wel of niet geloven evenzeer het gevoel van vastgepind te zijn. Namelijk, deze of gene God bestaat of bestaat niet."

"Voor mij is geloof veel breder dan de vraag of deze of gene God wel of niet bestaat.

Kort gezegd, geloof is evenmin te formuleren als de Opperbouwmeester des Heelals.

Zodra je er woorden aan gaat geven bestaat naar mijn idee het risico, dat je het vast gaat pakken of het hanteerbaar probeert te maken. Dan mist het geloof voor mijn gevoel zijn glans."

"Er is voor mij niet alleen maar wel of niet geloven. Geloof en ongelooft kunnen samen gaan of tegelijk aanwezig zijn. Soms is geloof meer in mijn leven aanwezig dan ongelooft. Soms is het andersom. Menigmaal ervaar ik dingen in mijn leven die ik niet kan verklaren; het geeft mij dan het gevoel dat er een hoger beginsel zou moeten zijn. Het hart kent klaarblijkelijk redenen die de rede niet kent. Vaak lijkt het alsof het leven een groot aquarium is en dat wie dan ook sommige visjes krachten en visioenen geeft terwijl voor andere visjes het leven tot een lijdensweg wordt gemaakt. Vele wegen van wie dan ook zijn vaak ondoordringbaar."

"En toch vind ik geloof vaak iets heel moois en kan dan alleen maar jaloers zijn op mensen die zich vol overtuiging hieraan kunnen overgeven. De afgelopen twee jaar heb ik twee pelgrimstochten gelopen, een keer naar Santiago de Compostella en een keer de 88-Tempel route in Japan. De tocht naar Santiago is een Christelijke pelgrimstocht, die naar Japan een Boeddhistische."

"Ik ben geen zoekende naar een geloof zoals sommigen mij vragen. Wel iemand die aanschouwt en bewondert. Tijdens mijn tocht door Japan heb ik ook momenten gehad dat ik dacht aan

het bestaan van een hogere macht. De tocht gaf mij nieuwe inzichten in mijn leven die voelden of ze van buitenaf kwamen. Deze momenten kwamen alleen maar tijdens de bezoeken aan een van de Boeddhistisch tempels en na de rituelen die daarbij horen. Het lijkt mij dat hier ook twee mogelijkheden bestaan, namelijk een hogere macht of ik heb iets in mijzelf gevonden. Wat het is weet ik niet; ik geniet er slechts van en ben verwonderd.”

Acht u vrijmetselarij een geloof?

“Dat vrijmetselarij een geloof is, dat geloof ik niet.”

“Mensen die mij niet of nauwelijks kennen, maar mij wel hebben ontmoet vragen mij wel eens of ik een geloof heb. Als ik dan vraag waarom ze dat vragen, is het vage antwoord vaak dat het zo lijkt. Blijkbaar ervaart de ander mijn doen en laten als dat van een gelovige. Ik zoek naar wat verbindt, maar vind

dit geen geloof, meer 'a way of life'. Voor mij is dat de vrijmetselarij... Een manier van leven!”

Hoe geeft de vrijmetselarij zin aan uw leven?

“Vrijmetselarij is geen sport of een leuke club, waar ik lid van ben. Het is voor mij iets anders.”

“In de loge voel ik mij thuis en het geeft mij een gevoel dat ik moeilijk kan omschrijven. Ik moet eerlijk toegeven, dat ik daar ook wel over verbaasd ben. Vooral het feit dat de diversiteit aan broeders heel groot is en ook de meningen en de kijk op het leven vaak heel anders zijn dan de mijne. Ik merk, dat er ook verbinding kan zijn met broeders waar ik het totaal niet mee eens ben. Een goed gesprek hebben en het toch niet eens zijn, is nieuw voor mij. De diversiteit in de loge zet mij tot denken aan en voedt mij met nieuwe inzichten. Ook de rituelen en symboliek helpen mij daarbij.” ♦

'IK BEGIN HET ADAGIUM VAN DE VRIJMETSELARIJ TE BEGRIJPEN'

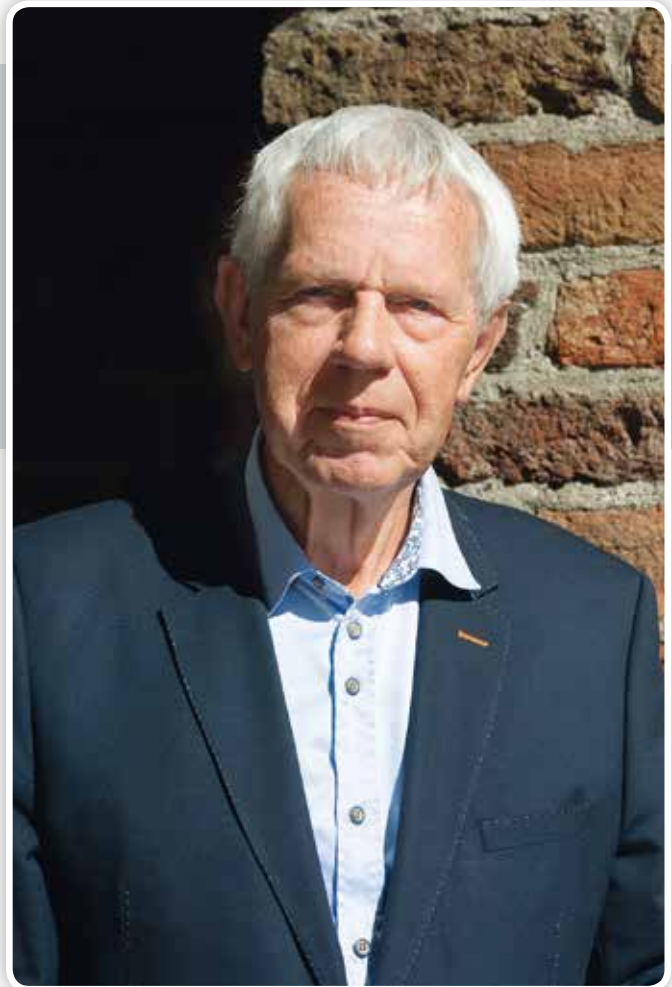
Naam : Pieter Beintema, leerling-vrijmetselaar.

Beroep : Theoloog.

Leeftijd: 72 jaar.

Wat betekent de noemer OBdH voor u?

“We zijn niet zomaar en toevallig op de wereld. Teruggaande in de tijd, moet er een begin zijn van alle dingen, zo meen ik. Over dat allereerste begin bestaan meerdere denkbeelden. Het mij meest aansprekende vind ik de gedachte dat er - heel lang geleden - een soort ‘oerknal’ is geweest van waar uit al de dingen op aarde zijn ontstaan: de zee met al wat daarin leeft zoals vissen, planten, schelpdieren enzovoorts; het land met al wat daarop leeft groeit en bloeit zoals dieren, vogels, insecten enzovoorts, en de mens; en ook dat wat we nu het heelal noemen, te weten de lucht, de zon, maan, sterren planeten enzovoorts, en dat bovendien zo groot is, dat we kunnen spreken van meerdere zonnestelsels met al wat daarbij hoort. Ik geloof dat er voor het veroorzaken van die oerknal met het daaropvolgende evolutieproces een ‘iets’ of ‘iemand’ is geweest die hier de hand in heeft gehad en dit als een ‘architect’ of ‘schepper’ heeft uitgedacht. Deze ‘uitdenker’ van dit alles omschrijf ik als ‘God’. Deze God is daarbij mannelijk noch vrouwelijk en niet te vatten in menselijke begrippen. Om mijn gedachten toch tot uitdrukking te kunnen brengen, gebruik ik bij het denken hierover de vorm alsof God een persoon is en - omdat ik dat zo gewend ben - de mannelijke vorm. Ik gebruik verder bij het denken over dit godsbegrip de gedachten van het Jodendom, want de Joden hebben al de bestaande gedachten onder woorden gebracht in een - in grotendeels het Hebreeuws - geschreven heilig boek: de TENACH. Dit boek is geen historisch verslag, maar geeft in vaak symbolische en verhalende taal de ontwikkelingen van de relatie tussen het Joodse volk met deze God weer. Geleerden hebben dit boek later - ook in het Nederlands - vertaald en

dit boek kreeg de titel van ‘Oude Testament’. De kern van de TENACH is God lief hebben bovenal en de naaste als jezelf. Deze opdracht is door de Joodse priesters en Schriftgeleerden uitgewerkt in vele honderden wetten en regels. Centraal staat in de TENACH ook het uitgangspunt, dat God wil dat zijn mensen het goed hebben en samen in harmonie leven; geen ruzie en geen diefstal enzovoorts. De TENACH spreekt dan van een leven naar het Verbond van God met zijn mensen. Maar... het Joodse volk - in de TENACH het ‘volk Israël’ genoemd - hield zich niet aan de regels van dat verbond. En mede daardoor ging het niet goed met hen. God stuurde bij herhaling boodschappers om het volk Israël aan de regels van het verbond te herinneren, zoals richters, zieners en profeten.

En omdat het volk Israël zich ook aan die profeten niets blijvend gelegen liet liggen kwam God zelf op aarde - omstreeks het jaar 0 van onze jaartelling. God kwam in de gestalte van een mensenkind in een kribbe in een stal in Bethlehem, nabij Jeruzalem. De ouders van dat kind gaven het de naam Jezus. Deze Jezus leerde waarom die regels - de 'Wet'- er waren en wat de kern van het verbond met God is, namelijk om te bewerkstelligen dat de mensen op aarde het goed hebben en in harmonie leven. De liefde is daarbij als het overheersende criterium in het leven te zien."

"Na Jezus brachten zijn discipelen de leer van Jezus verder onder de aandacht van de mensen. Met die leer van de liefde worden de mensen als het ware bevrijd van hun juk van al de negatieve dingen als gevolg van corruptie, diefstal machtswellust en ga maar door. Zo kreeg Jezus de bijnaam van de Verlosser, de Messias, en de Christus, de Gezalfde van God. Zo ontstond de naam 'Jezus Christus'. En al de mensen die de leer van Jezus en zijn liefdeleer aanhingen en wilden navolgen werden 'Christenen' genoemd. De geschiedenis van het overbrengen van de leer van Jezus is vastgelegd in het Nieuwe Testament, een in het Grieks geschreven boek. Het Oude Testament en het Nieuwe Testament samen vormen onze Bijbel. Christenen vind je tot vandaag de dag toe. Ook ik behoor tot deze kring van volgelingen van Jezus Christus. Vanaf mijn 60e levensjaar ben ik meer actief in de kerk van de christenen als predikant in de Nederlandse Hervormde Kerk, sedert 1 mei 2004 de Protestantse Kerk in Nederland."

Hoe gaat u om met geloof?

"Voor mij is de notie 'geloof' een synoniem voor mijn geloof in de God van de Joden, de God van Abraham, Izaäk en Jacob, zoals we dit vinden in de TENACH, het 'Oude Testament' van de Bijbel. Deze God mag ik kennen en tot hem mag ik me wenden in mijn dagelijkse leven als tot mijn Vader, door het werk van Jezus Christus. Dat houdt ook in, dat ik me in mijn leven wil houden aan de leer van Liefde, zoals Jezus dit geleerd heeft tijdens zijn leven op aarde - omstreeks het jaar 30 van onze jaartelling - en zoals dit is vast gelegd in de 4 Evangeliën van het Nieuwe Testament. Een voor mij alleszins aanvaardbare uitwerking van deze leer en een deel van het verslag van het begin van de verspreiding van deze leer is vastgelegd in de andere 23 brieven en boeken van het Nieuwe Testament."

"Mijn 'geloof' is een wezenlijk deel van mijn levenshouding. Dat heeft daarmee relevantie in mijn houding in mijn privéleven, jegens mijn echtgenote, mijn familie, mijn vrienden en in mijn rol in de samenleving. Vanuit die houding heb ik me willen manifesteren in mijn arbeidzame werk als bedrijfseconoom en ben ik mijn geloof gaan uitdragen in de laatste jaren van mijn actieve leven, nu als predikant. Ik heb gemerkt dat mijn ervaringen in het bedrijfsleven mijn authenticiteit bij het uitdragen van de blijde evangelieboodschap positief beïnvloed hebben."

Acht u vrijmetselarij een geloof?

"Het zal geen verwondering oproepen als ik stel dat vrijmetselarij voor mij geen geloof is. Ik participeer nu 10 maanden in de loge 'de Friesche Trouw' en ga met vreugde naar de bijeenkomsten van de loge. Voor mij is de vrijmetselarij een vereniging van mannen met belangstelling voor elkaar en die daarbij alle ruimte laat voor de meningen en opvattingen van de ander. Ik voel me inmiddels thuis in deze groep van vrijdenkers, die in goede harmonie elkaar willen ontmoeten. De

notie 'broederschap' heeft hiermee voor mij een nieuwe positieve inhoud gekregen! De al tientallen jaren lang vastgelegde ritualen leer ik kennen en gaan me steeds meer aanspreken. Dat dit ook komt omdat ik daarbij een feest van herkenning ervaar van mij door mijn studie theologie zeer wel bekende passages uit de TENACH en het Nieuwe Testament, realiseer ik me heel goed. Immers, het permanent zoeken door de meester-vrijmetselaren naar het 'Woord', dat er in den beginne was, maar ons onbekend is, dat leidt tot de oorsprong van het 'Licht' dat met Gods komst in de duisternis van de aarde is gekomen om liefde en harmonie te bewerkstelligen, is iets dat we nagenoeg letterlijk terugvinden in het evangelie van Johannes, het 4e Evangelie van het Nieuwe Testament. Ook de overeenkomsten van de tempel van koning Salomo met elementen uit de werkplaats, de tempel van de vrijmetselaren, zijn direct terug te vinden in de TENACH, I Koningen 5 - 8. Zo zou ik nog wel even door kunnen gaan. Tegelijkertijd realiseer ik mij, dat het voor (aspirant-)vrijmetselaren die minder goed bekend zijn met de inhoud van de bijbel of bezeerd zijn door het instituut 'Kerk', veel lastiger is om de zin en de achtergronden van deze Bijbelse elementen net zo positief te waarderen als ik dat doe. Om dit nu maar met een knipoog af te ronden: er is dus nog genoeg werk aan de winkel voor theologen om anderen over de Bijbel te leren!"

Hoe geeft vrijmetselarij zin aan uw leven?

"De zingevende factor in mijn leven is mijn geloof in God en daarmee ook in zijn verschijning als mensenkind met de naam Jezus."

"Na nu een klein jaar te hebben mogen participeren in de loge "de Friesche Trouw" zijn er zekere aspecten meer geaccentueerd in mijn denken. In de eerste plaats denk ik dan aan de 'broederschap'. Ik ervaar de manier waarop ik opgenomen ben in de kring van de broeders van de loge als verwarmend. Ik voel me welkom en geaccepteerd zoals ik ben, waarbij ik weet dat men van mij eenzelfde open instelling verwacht." "Voorts ervaar ik de ritualen tijdens de bijeenkomsten in de loge als verrijkend, vooral daar waar ik onderken dat ze op een eigen wijze vorm geven aan delen uit de Bijbel. Hierin versterken ze mijn geloof in God. Dit aspect is voor mij positief en verrassend." Tenslotte begin ik te begrijpen wat het adagium van de vrijmetselarij inhoudt dat stelt, wanneer je zelf en in de kring van de broeders bezig bent met te denken over de wezenlijke zaken in het leven, je het inzicht in jezelf vergroot, zodat je niet alleen zelf positiever in je leven komt te staan, maar daarmee ook kunt werken aan een betere wereld. En dat laatste is immers het ultieme doel van de vrijmetselarij! Uit dit laatste komt overigens heel duidelijk naar voren, dat vrijmetselarij geen religie is zoals het christendom. Immers, de christenmens wil God liefhebben en hem dienen, hij wil de naaste liefhebben als zichzelf en proberen zijn leven in te richten naar de leefregels zoals die zijn af te leiden uit de Bijbel. In de BIJBEL staat verhaald dat het de bedoeling van de leefregels is om hiermee te komen tot een wereld waarin vrede en gerechtigheid heerst en het liefdegebod centraal staat. Jezus noemt een dergelijke samenleving dan 'Het begin van Gods Koninkrijk op aarde'. Hij leert ons verder, dat wij mogen geloven dat dit begin - op Gods tijd - eens zal uitmonden in een volmaakte nieuwe hemel en een nieuwe aarde."

"Afrondend... Mijn geloof in God de Vader en in Jezus Christus de Zoon is de ultieme zin van mijn leven waarbij ik de vrijmetselarij - tot nu toe - heb ervaren als verrijkend en steun gevend in mijn streven om te leven naar Gods wil." ♦

'IK LEEF NOG MEER BEWUST DAN VOORHEEN'

Naam : Ad de Haan, meester-vrijmetselaar.

Beroep : Rustend antiquair.

Leeftijd : 75 jaar.

Wat betekent de noemer OBdH voor u?

“Ik weet niet of we zijn geschapen met 'n doel of maar bij toeval hier zijn.' Dit zijn de beginwoorden van vrijmetselaar Multatuli's 'Het gebed van de onwetende'. Hij vervolgt met: 'Ook niet of een God of... Goden zich vermaken met ons leed, en schimpen op de onvolkomenheid van ons bestaan.'”

“Maar dat aan ons universum een creator of iets dergelijks heeft gestaan, die aanvankelijk de touwtjes strak in handen had, is buiten kijf. Noem hem Zeus, Jupiter, JeHoVa, Baal, Djau, Opperbouwmeester des Heelals... om 't even. Hij is er niet of hij moet goed zijn.”

“Tot zover gaan Multatuli's en mijn gedachten gelijk op. Op enig moment heeft de grote creator de touwtjes uit handen gegeven en zijn schepping zelf verantwoordelijk gemaakt.”

“Multatuli ziet onze onvolkomenheid als schuld van de maker, niet van het maaksel. Hier wijk ik af... Sinds wij zelf verantwoordelijk zijn voor het universum is er een hoop misgegaan en dat kunnen we niet in de schoenen schuiven van de maker. Daarom werk ik als vrijmetselaar aan een betere wereld, te beginnen bij mijzelf. Ik aanvaard dus de Opperbouwmeester als oervorm, maar ben mij ervan bewust dat hij zonder onze inspanning met lege handen staat. Daarom is mijn leus gelijk aan die van de Bond zonder Naam: Verbeter de wereld en begin bij jezelf!”

Hoe gaat u om met geloof?

“Als kind van een orthodox hervormde vader en een katholieke moeder, is het geloof mij met de paplepel ingegoten. Omdat mijn vader ervan uit ging dat geloofszaken letterlijk genomen moesten worden, was het geloof een hinderpaal voor een onbezorgde jeugd. Met als dieptepunt de zondag... Ik mocht niet fietsen, geen ijsje kopen, alleen wandelen naar de kerk. Ik voelde me in die tijd heel rot, want de verboden vruchten smaakten naar meer. Ergo, ik was een groot zondaar, maar dat geloofde ik niet echt. Ik zag de hypocrisie en tegenstrijdigheid van de voorschriften. Ik zong in de kerk nooit mee met teksten als 'Neem mijn zilver en mijn goud, dat ik niet daarvan behoud' en 'Ik heb mijn God, dat is genoeg, ik wens mij niets daarneven'. Ik had natuurlijk geen zilver en geen goud, dat was dus opgelost, maar ik wenste mij nog vele dingen daarneven. Kortom, ik heb mij van het geloof nooit afgewend, maar wel van het instituut kerk, een instituut dat ik ongeloofwaardig vond.

Ook de zekerheden – via dogma's – waaraan vele gelovigen zich vastklampen en de eenzijdige exegese als gevolg daarvan, stuit-

ten en stuiten mij tegen de borst. Maar ik wil niemand zijn geloof ontnemen, want wat is er mooier dan op hoge leeftijd in de zekerheid van een geweldige toekomst te kunnen sterven.”

Acht u vrijmetselarij een geloof?

Vrijmetselarij is zeker geen geloof, want wars van dogma's. De vrijmetselaar gelooft – sic - in een betere wereld en is daar bij voortdurend mee bezig. Het moet dus niet van de Opperbouwmeester komen, maar van onszelf. Zeker weten!”

Hoe geeft de vrijmetselarij zin aan uw leven?

“Vrijmetselarij geeft zin aan mijn leven omdat bij onze wekelijkse bijeenkomsten gedachten naar voren worden gebracht die het overdenken zeker waard zijn. Prietpraat staat verre van ons, maar de luim wordt naast de ernst zeker niet vergeten.”

“Omdat ik mij al vrijmetselaar voelde voor ik werd ingewijd, is er niet zoveel in mijn leven veranderd. Wel denk ik vaker na over – de gevolgen van – wat ik doe of laat, van wat ik zeg en hoe vlug – onnadenkend - ik dat doe. Ik leef nog meer bewust dan voorheen. Omdat ik pas op latere leeftijd [- 65 jaar - ben toegetreden tot de orde had mijn leven zich al uitgekristalliseerd, mede door een 2-tal herseninfarcten.”

“Heel zinvol is dat ik iedere maand voor de website onze loge – voor iedereen toegankelijk - een column mag verzorgen; dit dwingt mij nog meer tot nadenken!” ♦

Vrijmetselarij en...

De methode van zingeving

De vrijmetselarij kent geen uitgesproken God. Het is dan ook geen geloof. Wat is de vrijmetselarij dan wel? Wat te denken van: een zingevingsmethode!

Men kan de mensen niet naar het goede leiden;

men kan hen slechts ergens heen leiden.

Het goede ligt buiten de ruimte van de feiten.

*(Wittgenstein,
dagboekantekening uit 1929)*

Tekst: Frans Krap – Foto: Paul Mellaart.

Op 15 december 2016 wordt in het televisieprogramma ‘Café Weltschmerz’ een interview uitgezonden. Esther van Fenema interviewt Dick Swaab. Prof. Dr. Swaab is emeritus-hoogleraar neurobiologie aan de universiteit van Amsterdam. Wikipedia meldt over Swaab onder andere: ‘Swaab is, volgens eigen zeggen door zijn jarenlange onderzoek, tot de deterministische en materialistische conclusie gekomen dat we geen hersenen hebben maar onze hersenen zijn: de natuurkundige en chemische processen in onze hersenen bepalen hoe we reageren en wie wij zijn.’ Volgens Swaab is er voor echte ‘vrije wil’ dan ook niet veel plaats en “waarschijnlijk bestaat die dan ook niet”, zo zegt hij. Evenmin als een geest of ziel onafhankelijk van de hersenen kan functioneren. In het interview zegt Swaab: ‘We hebben ook de illusie dat het leven zin heeft’.

Zin hebben

Nu blijkt het buitengewoon lastig vast te stellen of iets ‘zin heeft’, zomaar uit zichzelf. Of dat het de mens is die ‘zin geeft’ aan de dingen, de mensen en de gebeurtenissen om hem heen. De vraag

is dus of iets of iemand over de eigenschap ‘zin hebben’ kan beschikken. Als de geschiedenis op dit punt ondervraagt wordt, dan lijkt het dat in de Middeleeuwen ervanuit gegaan wordt dat ‘zin’ van buiten de mens aan hem wordt opgelegd. God is de Grote Zingeveer. God én zijn afgevaardigden op aarde. De gewone man hoeft zich daarover dus geen vragen te stellen. Zin heeft al dat de kerk als ‘zinnig’ of ‘zinrijk’ bestempelt. Aan het begin van de Renaissance lijkt hier een kentering in te komen. De mens gaat zichzelf steeds meer in het centrum van de schepping zien en trekt geleidelijk meer en meer ‘eigenschappen’ tot zich. En op het punt in de geschiedenis

waarop de mens zichzelf gaat ervaren als de zingeveer, lijkt de Verlichting los te barsten.

Zingeveer

In de Verlichting verheft de mens zich tot ‘zingeveer’. Voordien kreeg hij de zin van Godswege. Voor deze ‘verheffing’ tot zingeveer moet natuurlijk wel een prijs betaald worden. Deze prijs is het dragen van verantwoordelijkheid. En zo wordt de verantwoordelijke mens tot zingeveer, niet alleen van zichzelf, maar ook geeft hij zin aan zijn omgeving, zijn gevoelens, zijn pijn en zijn verdriet. Maar óók aan zijn blijheid, zijn levenslust en zijn doelgericht handelen. Hiertoe is het na-

*Ik schiep u als een wezen, hemels noch aards
En noch sterfelijk noch onsterfelijk alleen, opdat ge,
Vrij naar eigen wil en eer,
Uw eigen schepper en vormgever kunt zijn.
U alleen gaf ik groei en ontwikkeling,
Van eigen vrije wil afhankelijk.
Kiemden van een universeel leven zijn in U aangelegd.*

(Pico della Mirandola, 1463 – 1494: ‘Oratio de Hominis Dignitate’)

tuurlijk van groot belang dat hij over zijn ervaring met zichzelf in het reine staat. Die ervaring met zichzelf, deze zelfervaring, doorloopt twee stadia: (1) naïeve waarneming en (2) reflectie.

In het naïeve stadium kan niet één bewustzijn iets anders doen dan stempe- len, programmering en africhting opvat- ten als iets van zichzelf. Of het nu gaat om gevoelens, ervaringen of opinies, het moet in het begin altijd zeggen: dit ben ik! Dit is mijn gevoel, mijn opvatting. Ik ben zoals ik ben.

In het reflexieve stadium gaat het zelf- bewustzijn begrijpen: dit is mijn pro- grammering, mijn stempel, mijn af- richting; zo ben ik opgevoed; zo ben ik geworden; zo functioneren mijn mecha- nismen; zo is in mij aan het werk wat ik tegelijkertijd ben en niet ben.

Grootste belofte

De bewoording ‘wat ik tegelijkertijd ben en niet ben’ geeft nog wel eens aanleiding tot misverstand. Hoe kan het ‘ik’ immers zijn en niet-zijn op hetzelfde moment? Bij nadere beschouwing echter ligt hier misschien wel de grootste belofte die de mens in zich draagt. Als de mens al alles is dat hij zijn kan, dan is er geen moge- lijkheid dat die mens nog kan groeien. Als het groeiproces al klaar is, als de mo- gelijkheden van de mens al in hem tot het uiterste zijn uitgebot, waarvoor leeft de mens dan nog? En waartoe?

Schatkamer

Eigen aan de Verlichting ligt een kri- tische houding tegenover macht, ondermijning van de tradities en de strijd tegen vooroordelen. Lange tijd heeft het woord ‘vooordeel’ en al dat daar- mee aangeduid wordt de lading van een vloek. Al dat een voordeel genoemd wordt, wordt daardoor verbannen naar de regionen van de verdoemenis, ver- vloeking en smaad. Deze duiding komt eigenlijk pas onder druk te staan in het werk van de Duitse filosoof Hans-Georg Gadamer (1900 – 2002). Hij wijst erop dat al hetgeen de mens in zich opneemt uit zijn omgeving en zijn geschiede- nis, in hem aanwezig is als in een soort schatkamer. Uit deze schatkamer plukt het bewustzijn van de mens juist die edelstenen die hij nodig heeft om de problemen waarvoor hij zich gesteld ziet te lijf te gaan. Het lijkt de mens zelfs niet mogelijk zonder die voorraad aan ingebrachte elementen welke situatie dan ook aan te gaan. Hij zal per situ- atie, telkens opnieuw, zin moeten geven

De vrijmetselaarsversie van 'A stairway to Heaven'.

aan de elementen uit zijn cultuurvoor- raad. Alleen op die manier kan de mens met zichzelf en zijn omgeving omgaan.

Vooroordeel

De term ‘vooordeel’ blijkt een hinder- nis waarover de verlichte mens nogal eens struikelt. Maar als het woord tot zijn wortel wordt gezien, laat het een heel ander beeld achter: (al dat) vóór (het) oordeel (uitgaat). Het gaat dus per definitie niet om het oordeel zelf. Er kan over een vooroordeel dan ook niet veel gezegd worden. Als er een oordeel over een vooroordeel geveld moet worden,

kan er al niet meer over een vooroordeel gesproken worden. Er wordt dan immers geoordeeld. Dat maakt het lastig, zo niet onmogelijk, over vooroordeel te spreken. De ontologische waarheid, de traditie waarvan 's mens eigen leven deel uit- maakt, gaat vooraf aan de onderschei- ding tussen ware en onware uitspraken. Een onbevooroordeeld (neutraal) ver- staan is volgens Gadamer onmogelijk: iedere ervaringshorizon is per definitie beperkt en gekenmerkt door vooroor- delen. Gadamer plaatst zich hierdoor tegen de Verlichting, die het ideaal van onbevooroordeeld verstaan huldigt. Op ieder moment van de verwerking van informatie is volgens Gadamer slechts een gedeelte van de waarheid bereik- baar, integratie in het verstaan is nooit volledig. Ook in het alledaagse taalge- bruik wordt de term ‘vooordeel’ vaak verkeerd gebruikt. Het lijkt dan eerder ‘onoordeelkundig’, ‘misleidend’, ‘slordig oordelen’ te betekenen. Heel vaak wordt het te vroeg oordelen een vooroordeel genoemd. Een oordeel dat geveld wordt op basis van onvoldoende informatie is geen vooroordeel, maar een onoordeel- kundig uitgesproken oordeel.

**George S. Patton,
Amerikaans
generaal
tijdens WO II:**

*'Moge God genade hebben voor
mijn vijanden, want ik zal
het niet doen'*

Monsters

In het taalgebruik van de vrijmetselarij van de 18e eeuw hebben de hindernissen die het licht van de kennis tegenhouden of storen 3 namen: bijgeloof; dwaling; onwetendheid. Ze worden ook wel de 'drie monsters' genoemd. Die monsters zijn reële machten waarmee rekening gehouden moet worden en die de Verlichting willen provoceren en overwinnen. Enthousiast en naïef confronteren de vroege verlichters in hun strijd voor het licht, de duistere machten en eisen vrij baan.

Trappenstelsel

Biografisch gezien kent de Verlichting tal van stadia en fasen, die vroeger aanspouwelijk zijn gemaakt door de esoterische bewegingen; de (oude) vrijmetselarij kent een trap van inwijding, die de opeenvolging van rijping, reflectie, training en verlichting uitbeeldt. Dit onmisbare biografische trappenstelsel van verlichting als inwijding wordt in de moderne pedagogie gecorrumpeerd; het leeft alleen nog uiterlijk voort in de indeling naar niveau van de diverse schooltypen en in de opeenvolging van de schoolklassen en semesters. De leerplannen van de moderne scholen zijn parodieën op de ontwikkelingsgedachte. Binnen de vrijmetselarij is deze situatie echter behouden. Daar is dit trappenstelsel nog geheel intact gebleven. Sterker nog; het is zoiets als de ruggengraad van het vrijmetselaars-lif.

Dialoog

Sloterdijk (1947) geeft in zijn 'Kritiek van de cynische rede' (2013) een prachtig beeld van de strijd die de Verlichting heeft gestreden: 'Alle drie (kritiek op de macht, ondermijning van tradities en de strijd tegen vooroordelen) komen ze neer op vechten met tegenstanders die geen zin hebben in een dialoog. Met hen wil de Verlichting spreken over zaken waarover heersende machten en tradities liever zwijgen: rede, gerechtigheid, gelijkheid, vrijheid, waarheid, onder-

“

**Spinoza,
Nederlands filosoof
(1632-1677):**

'Aangezien de denkwijzen van mensen verschillen, zodanig dat sommigen gemakkelijker dan anderen de een of andere vorm van geloof omarmen, want wat de een leidt tot gebed kan de ander tot spotternij leiden, concludeer ik, dat iedereen vrij zou moeten zijn om voor zichzelf de basis van zijn overtuiging te kiezen, en dat geloof alleen zou moeten worden beoordeeld op de vruchten die het voortbrengt'

”

zoek. Zwijgen biedt een betere garantie voor de status quo. Bij spreken volgt men een spoor van een onzekere toekomst. De Verlichting gaat deze dialoog aan met praktisch lege handen, met een breekbaar aanbod van vrije instemming met het beste argument. Als het zich met geweld een weg kon banen, zou het geen Verlichting zijn, maar slechts een andere vorm van onvrij bewustzijn'. Het is de liefde (of voorkeur) voor de dialoog die typerend is voor de Verlichting. In het aan de Verlichting voorafgaande, middeleeuwse denken wordt geen dialoog bedreven. Dit denken moest dus gewelddadig om zeep geholpen worden. Een voorstelling waarin de Verlichting de dialoog aangaat met het middeleeuwse denken is dus vals, ondenkbaar. Het nieuwe kan hier niet in dialoog treden met het oude; want het oude weigert dit categorisch. En voor een dialoog zijn tenminste twee gesprekspartners nodig.

Hachelijke zaak

De werkwijze van de vrijmetselaar wordt de Koninklijke Kunst genoemd. De Koninklijke Kunst is in haar vorm een dialoog die steeds opzoek is naar een geheel dat uit uitersten bestaat. Zij zoekt niet naar een middenveld zonder spanningen. Deze spanning wordt tot uitdrukking gebracht door de wit/zwart geblokte vloer die in elke vrijmetselaarsloge prominent aanwezig is. De bedoeling is, deze beide uitersten met elkaar in harmonie te brengen of te houden; niet het wegnemen van die verschillen, zodat het geheel in een karakterloos grijs vervaagt. In de eenheidsworst die dat karakterloos grijs weerspiegelt is geen dialoog meer mogelijk, kan geen zin meer gegeven worden.

Zingeven is een hachelijke zaak. Vooral als de zingeveer zich ervan bewust is, dat hij die zin de ene dag zus en de ande-

re dag zo kan interpreteren. Dit laatste is geen gebrek aan standvastigheid of zo, maar het brengt de waarde van het zingeven aan het licht. Zingeving is aan de ene kant een uiterst persoonlijke aangelegenheid. Daar staat echter tegenover dat een gegeven zin liefst aanvaard wordt door de omgeving. Idealiter wordt de zin ingebed in een matrijs van gegeven zin, vormt daar een onderdeel van. Zo is de algemeen aanvaarde 'zin'

**Voltaire –
pseudoniem van
Francois Marie
Arouet (1694-1778):**

'Als God ons gemaakt heeft naar zijn evenbeeld, dan hebben wij hem dat mooi betaald gezet'

afhankelijk van de persoonlijk gegeven 'zin' en daarnaast wordt de persoonlijk gegeven 'zin' in zijn werkingsgebied beperkt door de algemeen aanvaarde 'zin'. Er is een grote overeenkomst tussen de gegeven 'zin' en het woord in een taalzin. De betekenis van de taalzin wordt bepaald door de woorden die in die zin staan, terwijl de woorden die in die taalzin staan hun betekenis ontlenen aan de betekenis van de volzin. Deze redeneercirkel wordt de 'hermeneutische cirkel' genoemd.

Zinsgericht

De vrijmetselaar wordt aangespoord verhalen te vertellen aan zijn broeders. De meeste bijeenkomsten van vrijmetselaren worden aan dit vertellen gewijd. Van de toehorende broeders wordt ver-

“

**Victor Hugo,
Frans schrijver
(1802-1885):**

*'Als we naar God zoeken,
zegt de liefde: Langs hier!'*

”

wacht dat zij – hun eigen, persoonlijke - zin aan deze verhalen geven. Het staat hen daarbij vrij om bij de verteller te raden te gaan om te zien of de zin die zij aan het verhaal geven overeenkomt met de zin die de vertellende broeder aan zijn woorden heeft meegegeven. Er ontstaat dus een dialoog op basis van het vertelde verhaal. De vragen die gesteld worden moeten gericht zijn op een beter begrijpen van het vertelde verhaal. De vragen zijn dus ‘zinsgericht’. Het staat de broeders niet vrij om in deze dialoog naar ‘eigen gelijk’ te streven. Vragen die in deze richting tenderen worden door de gespreksleider afgestopt.

Durfal

In de praktijk blijkt dit een goede werkwijze. Er mogen alleen vragen gesteld worden die de zin, de bedoeling, van de vragensteller naast de zin, de bedoeling van de verteller zetten. Op die manier oefent de vrijmetselaar zich in het geven van zin aan de dialoog. De resultaten van die oefening zullen de vrijmetselaar dienen in zijn groei naar het beter zingeven aan zijn leven, aan zijn medemensen, aan zijn wereld. Bij het gesprek tijdens deze soort bijeenkomsten, zij worden ‘comparitie’ genoemd, zet de vrijmetselaar alles op het spel. Zijn inzet is het geheel van zijn denken en voelen. Hij loopt, met zijn ogen wagenwijd open, het risico met een andere mening de comparitie te verlaten dan waarmee hij deze dialoog aanging. In dat opzicht is de comparerende vrijmetselaar een durfal. Bovendien zal hij de comparitie dankbaar zijn voor zijn nieuwverworven inzicht; voor zijn gegroeide macht om zin te geven. ♦

Stichting Maçonniek Bouwfonds

Stichting Maçonniek Bouwfonds zoekt

TWEE BESTUURSLEDEN

Bent u een Broeder met kennis en ervaring op het gebied van bouwprojecten, die zich wil inzetten voor goede huisvesting van Loges?
Wij zoeken in het bijzonder naar kandidaten met een juridische en/of bouwkundige achtergrond.

Het aanmeldingsformulier kan worden opgevraagd bij de secretaris van het bestuur van het Maçonniek Bouwfonds, Br. Ronald van Duivenbode (ronald@vdarch.nl).

Het ingevulde aanmeldingsformulier en een beknopte profielschets ontvangen wij graag voor 15 oktober as. via vorengenoemd mailadres.

laat het licht van het meesterteken
ook in uw huis schijnen.

han waterreus
voor tiffany glaswerken
eenanderlicht@hotmail.com

VACATURE

GEESTELIJK RAADSMAN OF –VROUW

(6 uur per week)

Hulp bij vragen over betekenis en zin in een maçonnieke woon- zorggemeenschap.

Huize Het Oosten is op zoek naar een wijs mens met academische kennis over levensbeschouwingen, om mensen, individueel en in een groep, nabij te zijn bij levensvragen.

Interesse?

Leest u dan de volledige vacaturetekst op
www.huizehetoosten.nl/vacatures

Huize Het Oosten biedt de gelegenheid volledig onafhankelijk en vrij te wonen op een unieke woonlocatie.

In een inspirerende gemeenschap, gebaseerd op de maçonnieke waarden, kan men het leven naar eigen wens vormgeven. Mocht het nodig zijn dan is er professionele en liefdevolle zorg nabij.

De vrijmetselarij...

Oh, mijn God!

Deel 3 *4 vrijmetselaren van de Tilburgse loge 'De 3 Verlichte Torens' over de OBdH, geloof en zin geven aan hun leven.*

'ZOVEEL MENSEN,
EVEN ZOVEEL MENINGEN'

Naam : Arnold Tjon A Sen, meester-vrijmetselaar.

Beroep : Docent onderzoek & ontwerpen.

Leeftijd : 73 jaar.

Wat betekent de noemer OBdH voor u?

“De Opperbouwmeester des Heelals is een zeer ruim begrip dat voor iedereen verschillend kan en mag zijn. Dat het begrip ons verstandelijk vermogen overstijgt mag duidelijk zijn. Voor de een is het een begrip identiek aan het begrip God, Jahwe of Allah en ga zo maar door. Een universum voortstuwende kracht die in alles doorwerkt zou hier ook een mogelijke zienswijze in kunnen zijn. Voor mij persoonlijk is dit begrip mede afhankelijk is van mijn eigen inzichten op enig moment. In gesprekken met anderen komen soms zienswijzen naar voren waarvan ik denk, ja met zo een zienswijze zou ik

mij ook best kunnen verenigen. Ik denk dat het begrip OBdH moeilijk in woorden is te vangen. Door de eeuwen heen is door velen getracht er op zowel rationele wijze door middel van de wetenschap, filosofie en door de theologie dit begrip te verklaren. Anderzijds zie je ook dat door de eeuwen heen er op een meer emotionele wijze getracht is dit te verklaren met behulp van liederen, poëzie, in de kunst en ga zo maar voort.”

“Zoals ik reeds zei, het is een begrip dat ons menselijk brein overstijgt en zich slechts deels doet kennen in al het ‘geschapene’, in ‘al dat is’ en afhankelijk van onze eigen persoonlijke ontvankelijkheid op enig gegeven moment. Van een van mijn broeders mocht ik ‘Het boek van Mirdad’ door Mikhail Naimy ontvangen. Graag citeer ik uit hoofdstuk 4, getiteld: ‘De mens is een God in windsels.’ Citaat: ‘De tijd is een windsel. De ruimte is een windsel. Het vlees is een windsel, evenals alle zintuigen en dingen die daarmee waarneembaar zijn. De moeder weet heel goed dat de windsels niet de baby zijn. De baby echter weet dat niet. Ook de mens is zich van zijn windsels bewust, die van dag tot dag en van leeftijd tot leeftijd veranderen. Vandaar dat zijn bewustzijn in voortdurende verandering is. Vandaar dat zijn woord, dat de uitdrukking is van zijn bewustzijn nooit helder en duidelijk van zin is. Vandaar dat zijn inzicht gesluierd is. En vandaar dat er in zijn leven geen evenwicht is.’ Einde citaat.”

“In andere woorden, ik ben mij ervan bewust dat er iets is, groter dan ik, iets dat mij overstijgt, hetgeen ik nu niet volledig kan begrijpen of bevatten. Ik probeer het wel te begrijpen en ik accepteer daarin mijn onvolmaakt bewustzijn, en het

noodzaakt mij om ook de onvolmaaktheid van al het geschapene te accepteren.”

Hoe gaat u om met geloof?

“Het beantwoorden van deze vraag is niet eenvoudig, omdat het ervan afhangt hoe je het begrip ‘omgaan’ wil benaderen. En op welke wijze je het woord ‘geloof’ wil definiëren. Enerzijds zou omgaan met geloof gezien vanuit mijzelf kunnen impliceren dat ik ergens in geloof of misschien ook niet, en anderzijds, zou omgaan met het geloof kunnen betekenen, hoe ga ik om met de gelovigheid van mijn medemens. Hierbij kan de wijze van omgang met geloof van de ander bij mij reacties kunnen oproepen die ik zou kunnen waarderen in het geval dat het dient tot welzijn en inzicht van eenieder of sterke vraagtekens oproepen indien dit zou oproepen tot haat, slaafse volgzzaamheid of verdeeldheid onder mensen. Je kan daarmee het geloven ook definiëren als een aanhanger-zijn van een of ander religieus of godsdienstig genootschap. Als je met geloven daarom bedoelt een aanhanger van een religieuze groepering dan geldt voor mij dat ik bepaalde aangeleerde waarden, aangeleerd in het verleden, mij wel aanspreken tot op zekere hoogte, in bepaalde onderdelen, voorzover het voortschrijdend inzicht deze waarden of ideeën niet reeds heeft achterhaald.”

Acht u vrijmetselarij een geloof?

“Ik zie de vrijmetselarij persoonlijk zéker niet als een geloof. Echter, zou het heel goed mogelijk zijn dat andere medebroeders er totaal anders over denken. Dat mag dan ook en dat maakt juist de vrijmetselarij zo interessant en boeiend. Het feit, dat je gerust ergens over met elkaar van mening kunt verschillen en over dat verschil in een open en besloten sfeer, waarbij je in vertrouwen met elkaar, kunt spreken zonder de intentie elkaar te willen overtuigen van elkaars gelijk. Dat is een verrijking voor mijn persoonlijke groei en ontwikkeling.

In de rituelen worden wij opgeroepen om ons zelf kritisch te aanschouwen in onze relatie tot al het andere. Een kritische houding aan te nemen en het leven te onderzoeken in al haar facetten. Het is daarom voor mij meer een gemeenschap gevormd/bestaande uit levende bouwstenen die gezamenlijk en toch wel individueel trachten inzichten te verkrijgen in het bijzondere van het leven en haar essentie, ieder naar rato van eigen niveau en diepgang waarbij als hulpmiddel gebruik gemaakt wordt van symbolen en ritualen.”

Hoe geeft vrijmetselarij zin aan uw leven?

“Het regelmatig werken met symbolen en ritualen is voor mij een verrijking omdat de betekenis van symbolen en ritualen op diverse momenten een verschillend verhaal kunnen vertellen en een inzicht geven in je verhouding tot je omgeving. Laten wij zeggen je wordt jezelf bewuster van je verhouding tot je omgeving. Zingeving aan het leven kun je dat noemen en ook hier geldt weer, dat het begrip zingeving in het leven voor eenieder verschillend kan zijn. Dit houdt je scherp en alert en roept op tot zelfkennis, en herinnert je er telkens weer aan dat je ook nadenkt over de verschillende zienswijzen van de medemens zonder te oordelen. Tevens vormt de vaste woensdagavond in de loge samen met mijn medebroeders een rust- en bezinningsmoment in het toch al zo drukke en hectisch bestaan. Wij weten dat wij allen anders zijn en verschillende achtergronden hebben en daarom mag het zo zijn dat voor anderen de vrijmetselarij een ander invulling kan hebben. Dit gezegd hebbende, is het dan ook interessant om in een open sfeer de ander zijn mening te kunnen vernemen. Je eigen mening eraanast leggen mag, maar is geen vereiste. Even zo belangrijk is dat je deze houding ook mee in het dagelijks leven kan toepassen, namelijk in de omgang met de ander. Ook hier kun je met de medemens vergelijken, zonder de noodzaak te hoeven overtuigen. Zoveel mensen, even zoveel meningen.” ♦

'DE OBdH IS UNIVERSEEL EN ALOMVATTEND'

Naam : Joop Kuijpers, meester-vrijmetselaar.
Beroep : Belastingadviseur.
Leeftijd : 50 jaar.

Wat betekent de noemer OBdH voor u?

“Ik heb een Rooms-Katholieke achtergrond, maar vind dat ik heel kritisch sta ten opzichte van dat geloof. De verleiding is dan groot om de christelijke God te vereenzelvigen met het begrip Opperbouwmeester des Heelals.”

“Voor mij is de OBdH abstracter, het is de scheppende kracht en de bron van het leven. De creator van het mysterie dat we proberen te doorgronden. Daarom is de OBdH ook universeel en alomvattend. Ook de christelijke God kan ik daarom scharen onder het begrip OBdH. Als vrijmetselaar kan ik er

perfect mee leven dat mijn medebroeders hun opvattingen ook met de term OBdH aanduiden. “

Hoe gaat u om met geloof ?

“Het geloof neemt voor mij nog een belangrijke plaats in in mijn leven. Ik ga ook nog regelmatig naar de kerk en kan dat uitstekend combineren met mijn vrijmetselaarschap. Doordat ik in de loge heb geleerd om te denken in symbolen en die te duiden, kijk ik ook van een afstand naar de symboliek van de ritus – handeling en woord - in de Katholieke kerk. Vaak vraag ik me af waarom ik nog steeds naar de kerk ga. Het antwoord is dat het bijdraagt aan mijn geluk. Niemand van mijn gezin of familie of überhaupt in mijn omgeving gaat overigens nog naar de kerk. Dat komt vooral door de grote stroom van schandalen die mensen binnen de kerk hebben veroorzaakt. Ik probeer echter terug te gaan tot de kern. De middenkamer zo je wilt.”

Acht u vrijmetselarij een geloof?

“Vrijmetselarij is geen geloof, maar kan mensen van verschil-

lende geloven en levensovertuigingen met elkaar in harmonie, naar het mystieke in zichzelf laten zoeken en ontdekken. Daarmee neemt hun zelfkennis toe en het respect jegens andersdenkenden waardoor de tolerantie in de maatschappij kan toenemen. En de wereld wellicht ietsje beter wordt.”

Hoe geeft vrijmetselarij zin aan uw leven?

“Vrijmetselarij stimuleert me tot nadenken over mijn medemens en de OBdH. Over mijn eigen rol in het leven. Het laat me broederschap ervaren en geeft me zeer waardevolle ervaringen tijdens de comparities en vooral tijdens de uitvoering van de ritualen. Ik hecht er dan ook groot belang aan om de ritualen zo goed mogelijk uit te voeren. Dat wil niet zeggen star of rigide maar juist met souplesse door een goede voorbereiding van allen die deelnemen aan het rituaal. Alleen dan kan een maximaal effect teweeg worden gebracht. Iedere broeder die zo'n bijeenkomst heeft meegemaakt weet wat ik bedoel. Daarmee geeft vrijmetselarij een stukje zin aan mijn leven.” ♦

'DE BASIS VAN EEN BETERE WERELD IS ZELFKENNIS'

Naam : Marco van Dalen, meester-vrijmetselaar.
Beroep : Zelfstandig business consultant.
Leeftijd : 44 jaar.

voelen als ik 's nachts in het donker naar de sterren staar... Als ik overdag in de zon zit met mijn rug heerlijk tegen een warme muur... Als ik mij in de zee onderdompel of als mijn dochters mij een dikke knuffel geven. Dit geeft mij een gevoel van 'compleetheid' en van verantwoordelijkheid om dit leven te genieten van al het moois dat mij ten deel valt, om goed te zorgen voor alles binnen mijn kring van invloed en vooral ook om te leren van al mijn ervaringen, want natuurlijk heeft ieder huis ook zijn kruis.”

Hoe gaat u om met geloof?

“Ik ben protestants opgevoed, compleet met zondagschool en bijbel studie. Een gelukkige jeugd met veel discussie over de betekenis van geloven met familie en vrienden. De discussie heeft plaatsgemaakt voor een zoektocht naar de geschiedenis en overeenkomsten tussen wereldreligies en de betekenis van spiritualiteit in de maatschappij. In de loge doe ik hiervoor nieuwe inspiratie op, dankzij de enorme diversiteit in leeftijd, achtergrond, ervaring en interesse van de verschillende broeders en dankzij het feit dat we daar niet zijn om elkaar te overtuigen van eigen gelijk.”

Acht u vrijmetselarij een geloof?

“Vrijmetselarij is geen geloof, maar wel een levensovertui-

Wat betekent de noemer OBdH voor u?

“In mijn ervaring en overtuiging is op de een of andere manier alles in deze wereld met elkaar verbonden. Ergens is een soort oerenergie met een alles overtreffende vorm van schoonheid waar alles uit voorkomt en waar alles weer naar convergeert. Wij maken daar deel van uit, evenals alles wat leeft en naar mijn gevoel ook alle levenloze materie. Ik kan die energie

ging. De overtuiging van gelijkheid, vrijheid en broederschap. De overtuiging dat we allemaal op zoek zijn naar inzicht in het geheel, dat we elkaar daarbij kunnen helpen, dat oude inzichten verwerkt in ritualen ons daarbij helpen, maar vooral ook de overtuiging dat ieder zijn eigen werkelijkheid en inzicht heeft en daar ook recht op heeft. Daar hebben we respect voor.”

Hoe geeft vrijmetselarij zin aan uw leven?

“In de loge vind ik een omgeving om te filosoferen en gesprekken te voeren die erbuiten snel gezien worden als ‘te zwaar en te serieus’. Het geeft mij de inspiratie om op zoek te gaan naar het grote plaatje, het overzicht en de ruimte om inzicht

ten te delen en mijzelf te verrijken met de inzichten van anderen. Daarnaast geeft het de ruimte om ervaring op te doen in verschillende rollen die mij helpt in het dagelijkse leven, in mijn werk. En die rollen zijn voor iedereen weggelegd: instructeur voor leerlingen, ceremoniemeester, spreker of voorzitter, iedereen komt aan de beurt en weet zich in een veilige omgeving omringt door veel behulpzame ervaren broeders.”

“Dit alles geeft inzicht en leidt tot zelfreflectie. De basis van een betere wereld is zelfkennis en het besef van verantwoordelijkheid: je eigen steentje bijdragen. En het besef dat je het niet allemaal alleen hoeft te doen. Ten slotte is het ook gewoon een vereniging met mensen die je steeds beter leert kennen, waar je mee samen werkt en die je vrienden worden.” ♦

'HET UNIVERSUM IS ZOALS HET IS'

Naam : Woodrow Rullmann, meester-vrijmetselaar.
Beroep : Gepensioneerd rechter.
Leeftijd : 73 jaar.

Wat betekent de noemer OBdH voor u?

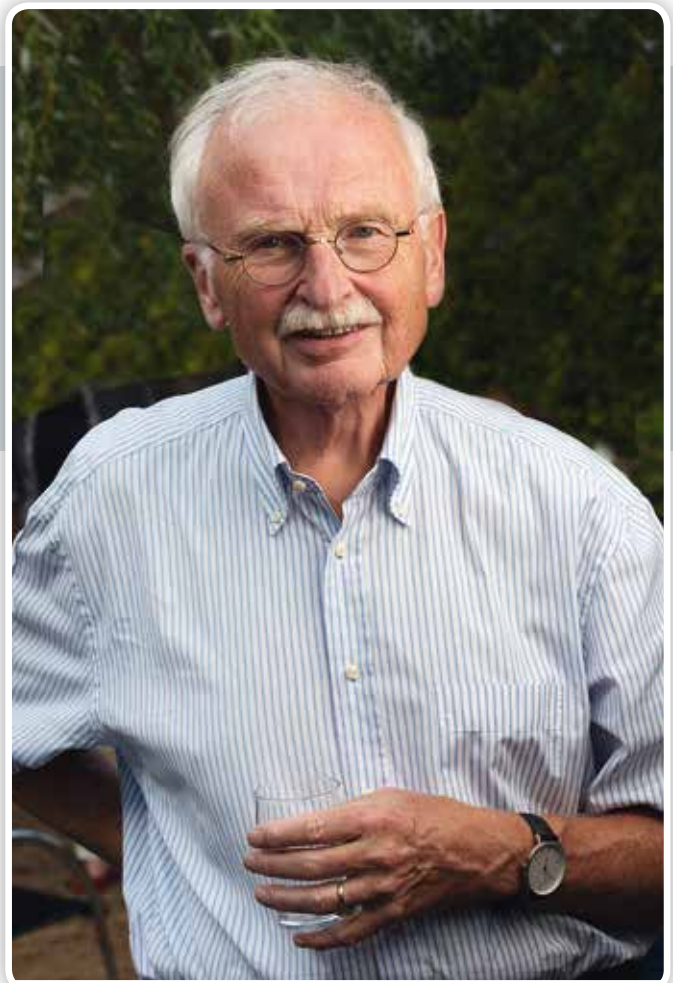
“Het begrip ‘OBdH’ is voor mij het symbool van de buiten de grenzen van de menselijke kennis gelegen en dus transcendente oorzaak van onze wereld.”

“Wij hebben nu een vrij nauwkeurig beeld van de geschiedenis van het ontstaan van ons heelal vanaf de 1/10e seconde – een onvoorstelbaar klein gedeelte van een seconde - na de Big Bang. Misschien zullen we ooit meer weten vanaf de 1/10e seconde of nóg eerder. Maar wat daarvóór de wereld, die Big Bang heeft doen ontstaan, is naar mijn overtuiging voor de mens niet en nooit kenbaar. Noem dat het scheppend beginsel dat de wereld met al zijn natuurwetten gecreëerd heeft, kernachtiger aangeduid met ‘OBdH’.”

“De OBdH is in mijn beschouwing op geen enkele wijze een aanduiding van enige vorm van godheid. De goden die wij in de literatuur en eredienst van verschillende culturen en religies aantreffen, zijn meestal een soort 'Übermensen', maar ook dan nog altijd mensachtige wezens, die de wereld bestieren. Het aan zo'n scheppend beginsel toedichten van menselijke eigenschappen als herderlijkheid, na-ijver of goedertierenheid is puur speculatief; wij kunnen immers niets weten omtrent de aard van de OBdH. Het meest onwaarschijnlijk is nog dat het een wat kleinzielige entiteit zou zijn die als een soort schooljuf strafjes uitdeelt aan de zondaars en de braven op een of andere wijze beloont.”

Hoe gaat u om met geloof?

“De mens is altijd geconfronteerd met onbegrepen of moeilijk te aanvaarden verschijnselen. Negatieve zoals natuurrampen, ziekten en dood, maar ook positieve zoals liefde en geluk. Onvermijdelijk is de confrontatie met en de verwondering over

het feit van ons eigen bestaan, resulterend in de 3 levensvragen: Waar komen wij vandaan? Wat doen we hier? Waar gaan we naar toe?”

“Grote delen van de mensheid hebben de neiging om dergelijke feiten te verklaren of aanvaardbaar te maken door aan te nemen dat zij worden veroorzaakt door antropomorfe, bovennatuurlijke wezens zoals goden, engelen, demonen en overleden heiligen. Daaraan ontlene zij antwoorden op de 3 levensvragen. Dat resulteert dan in iets dat we 'geloof' noemen.”

“Ik acht een dergelijk geloof irrelevant. Het universum is zoals het is. Het is er, als een feitelijk gegeven. Daar valt voor mij niets aan te geloven. Wij moeten alleen leren om te gaan met feiten als het leed in de wereld, de eindigheid van het leven

en de omstandigheid dat niet alle mensen van goede wil zijn. Dat is al moeilijk genoeg. Gelukkig is er in de wereld ook veel liefde en schoonheid. Dat geeft troost en maakt het leven draaglijk.”

“Tegelijkertijd moet ik omgaan met het feitelijk gegeven dat hele volksstammen enige vorm van geloof aanhangen, hun eigen gedrag daardoor laten bepalen en zelfs menen van niet-gelovigen bepaalde vormen van gedrag te mogen verlangen. Daarbij is van belang is dat profeten, met hun pretentie van directe communicatie met hun goden, daaruit veelal een zeden- of heilsleer ontwikkelen. Zo'n uit een geloofsbeleving ontwikkelde zedenleer is wèl relevant omdat hij uit de psyche van mensen, te weten die profeten met hun volgelingen en exegeten, voortkomt. Kennisneming en kritische beschouwing ervan draagt bij aan de ontwikkeling van ieders en ook mijn individuele moraal, zelfs als die niet wortelt in de betreffende of een andere geloofsbeleving. Kritische beschouwing in wetenschappelijke zin vergt respect voor de gelovige en voor de wijze waarop deze zijn bestaan en gedrag met zijn geloof legitimeert om daardoor de achtergronden van diens overtuigingen te begrijpen. Dat is mijn omgang met het verschijnsel 'geloof'”

Acht u vrijmetselarij een geloof?

“Vrijmetselarij is geen geloof. Zij verklaart niets, zij heeft geen heilsleer, zij heeft geen zedenleer. Zij vereert de OBdH niet. Zij beschouwt profeten en hun pretenties met zekere argwaan en kritische zin. Een geloof kenmerkt zich veelal door zijn orthodoxie; dat wat daarbinnen door profeten en exegeten als juist en rechtzinnig wordt beschouwd: zó zit de wereld in elkaar en zó moet je leven.”

“Vrijmetselarij kent geen orthodoxie, maar is een orthopraxis: in haar betrekkelijk vastliggende werkwijze worden gereedschappen aangedragen die de vrijmetselaar stimuleren om voor zichzelf noties van goed en kwaad te ontwikkelen en zijn plaats te bepalen ten opzichte van het mysterie van de schepping. Zij gaat er van uit dat na de Big Bang het heelal zich ontwikkeld heeft volgens natuurwetten. De vrijmetselarij stelt tussen de regels slechts vast dat die ontwikkeling op tenminste één plaats, de aarde, heeft geleid tot het ontstaan van levende wezens met ethisch besef die zouden kunnen nadenken over hun plaats en taak in dit universum. Zij geeft haar beoefenaren niet méér dan handvatten om daarover na te denken en dat is al heel wat.”

Hoe geeft de vrijmetselarij zin aan uw leven?

“Al kort na het voltooien van mijn studie ben ik, nog in militaire dienst, begin 70' er jaren aangenomen als leerling-vrijmetselaar. Reeds bij mijn eerste adolescentie stappen in de maatschappij en in mijn beginnend familieleven kon daardoor

het perspectief, de langetermijnplanning, beïnvloed worden door mijn reflectie op de vragen waarmee onze ritus mij confronteerde. De keuzes die ik daarbij mede vanuit die achtergrond heb gemaakt, heb ik nooit hoeven betreuren.”

“Ik licht toe... Bij mijn eerste baan als expat in het wereldwijde kantorennetwerk van een Nederlandse scheepvaartmaatschappij ervoer ik het welkom in het logeleven op mijn standplaats Hong Kong als een warm bad. Ik voelde mij als 26-jarig broekie volledig geaccepteerd in de arbeid met mij aanvankelijk wildvreemde broeders van zeer verschillende etnische achtergrond, een zichtbare broederketen die de wereld omvatte. Aan de andere kant waren in die nadagen van de koloniale tijd de sociaal-politieke omstandigheden van de standplaatsen van mij en mijn collega's in het vaargebied van de rederij verre van optimaal: apartheid, extreme welvaartsverschillen, niet-democratisch gelegitimeerd bestuur en noem maar op. Toch werd verwacht dat wij konden functioneren niet alleen onder het dan heersende regime maar ook onder een volgende. Dat vereiste een permanente attitude van non-commitment dat mij, ondanks het besef van het maatschappelijk nut van scheepvaart en van mijn bescheiden bijdrage daaraan, binnen mijn vrijmetselaarschap onvoldoende bevredigend voorkwam.”

“Toen de gelegenheid zich voordeed, besloot ik dat lang niet onaangename bestaan in te ruilen voor de advocatuur in Nederland met daarin, ook in een goeddeels zakelijk-commerciële praktijk, het mij aansprekend aspect van rechtshulpverlener ten behoeve van wie in de samenleving in de knel was gekomen. Daarnaast benutte ik een tiental jaren de vrijheid voor bestuurlijk-politiek engagement. Deze keuzes waren zeker beïnvloed door mijn arbeid als vrijmetselaar.”

“En dat is altijd zo gebleven... Veel persoonlijke en maatschappelijke keuzes – met betrekking tot onder andere gezinsleven en later rechterschap - heb ik gemaakt door mijzelf af te vragen welke keuze het meest paste in wat in mijn beleving het plan van de meester zou kunnen te zijn en bij welke keuze ik mijzelf het meest recht in de ogen kon blijven kijken. In en met onze keuzes geven wij toch zin aan ons leven. Onze ritus heeft daarbij mijn gedachten en emoties mede geordend. De voortdurende kennisneming van hoe mijn logegenoten dat doen, is eveneens een factor van belang gebleken.”

“Weliswaar bleef het bij dat alles op mijzelf aankomen. De vrijmetselarij geeft immers geen levensregels, zelfs geen advies anders dan 'Ga bij jezelf te rade'. Maar de ritus heeft mij wel geïnspireerd om dat ook daadwerkelijk te doen. Ondanks het menselijk tekort waaraan ik niet heb kunnen ontkomen, heb ik daardoor een enkele keer voor een ander het verschil kunnen maken. Ik vertrouw er maar op, dat dat voldoende is geweest om mijn Meester tevreden over mij te doen zijn.” ♦

Communicatie, Marketing en Coaching
COAD®

Adverteren in de Vrijmetselarij?!
wij vertellen u graag over de mogelijkheden
Breng uw bedrijf eens extra onder de aandacht!
M: 06-38758092 • E: stephanie.coad.nu

ANNONCE

BR. . SCHILDERIJENRESTAURATOR

Lid van Restauratoren Nederland en ARA biedt zich aan voor al uw schilderijen, restauraties en taxaties.

Vrijblijvend advies. Heldere afspraken.

Bel 06 20 98 63 45

www.schilderijen-restaurateur.nl

Vrijmetselaar worden?

Doe de Zelftest!

Wilt u onderzoeken of een toekomstig lidmaatschap van een vrijmetselaarsloge succesvol kan zijn? Doe dan de zelftest op de navolgende twee pagina's. Deze zelftest telt 20 uitspraken, oplopend van A tot en met T. Geef per uitspraak aan in welke mate u zich erin kunt vinden op een schaal van 1 tot 5. De hoogste totaalscore die zo te behalen is, is $20 \times 5 = 100$ punten.

Volledig mee oneens = 1 punt

Gedeeltelijk mee oneens = 2 punten

Weet niet/geen mening = 3 punten

Gedeeltelijk mee eens = 4 punten

Volledig mee eens = 5 punten

Omcirkel naast elke uitspraak het beoordelingscijfer.

Tel daarna de 20 cijfers op en noteer hier de totaalscore: ... punten

Vergelijk uw totaalscore vervolgens met de hieronderstaande klikkans-tabel. Hierdoor is goed in te schatten of er een klik is met de vrijmetselarij. Als u naar aanleiding van de uitkomst een gesprek wilt voeren met één of meer leden van een loge, stuur dan een e-mail naar orde@vrijmetselarij.nl. Of neem contact op met de voorlichter van de loge in uw gemeente of regio.

Idee en realisatie: Henk Kreuger.

**'KEN JEZELF' IS DE OPDRACHT
AAN IEDERE VRIJMETSELAAR.**

Klikkans-tabel

0 – 49 punten

De ervaring leert dat een score lager dan 50 punten meestal niet leidt tot een lidmaatschap dat langdurige wederzijdse tevredenheid oplevert. Om verdere teleurstelling te voorkomen worden verdere stappen om lid te worden van de vrijmetselarij afgeraden.

50 – 59 punten

Er zijn overeenkomsten, maar niet echt veel. Vraag is of een eventueel lidmaatschap inderdaad wel wederzijdse tevredenheid oplevert. Een goed gesprek hierover kan veel duidelijk maken.

50 – 69 punten

Er is een redelijk aantal overeenkomsten. Een onderling gesprek om in te schatten of dit aantal voldoende is om ook op lange termijn tot een succesvol lidmaatschap te leiden, is zeker aan te raden.

70 – 79 punten

Het aantal overeenkomsten is groot. Een gesprek op korte termijn maakt duidelijk of het lidmaatschap ook op lange termijn de gewenste wederzijdse voldoening geeft.

80 – 89 punten

Beide partijen zitten op een lijn! Een gesprek over het lidmaatschap is de volgende stap.

90 – 100 punten

De ideale 'klik'. Een gesprek over het lidmaatschap is de volgende stap.

Verder praten?

E: orde@vrijmetselarij.nl
W: www.vrijmetselarij.nl

BEGIN HIER

Uitspraak A
Ik streef er voortdurend naar beter mens te worden.

1
2
3
4
5

Uitspraak B
Ik neem de volledige verantwoordelijkheid voor mijn eigen doen en laten.

1
2
3
4
5

Uitspraak H
Ik vind de meningen van andere mensen even waardevol als mijn eigen mening. Ik hoor ze graag.

1
2
3
4
5

Uitspraak G
Ik vind dat ieder mens het recht heeft om zelfstandig te zoeken naar waarheid.

1
2
3
4
5

Uitspraak I
Ik ben altijd bereid mijn inzichten te delen met anderen.

1
2
3
4
5

Uitspraak J
Ik denk dat rituelen en symbolen mij kunnen helpen om bijzondere momenten in het leven meer waarde te geven.

1
2
3
4
5

Uitspraak P
Ik houd me aan de vertrouwelijkheid binnen mijn loge.

1
2
3
4
5

Uitspraak O
Ik ben bereid andere vrijmetselaren met raad en daad te steunen als zij dat nodig hebben.

1
2
3
4
5

Uitspraak Q
Ik zie de voordelen van een loge waarin alleen mannen samenkomen.

1
2
3
4
5

Uitspraak R
Ik waardeer ook het gezelligheidsaspect van de broederschap.

1
2
3
4
5

Uitspraak C

Ik werk aan het welzijn van onze samenleving.

1

2

3

4

5

Uitspraak D

Ik zie het als een maatschappelijke opdracht om naar datgene te zoeken dat mensen verbindt; om ze bij elkaar te brengen.

1

2

3

4

5

Uitspraak F

Ik ben gelijkwaardig aan alle andere mensen.

1

2

3

4

5

Uitspraak E

Ik zie het als een maatschappelijke opdracht om datgene weg te nemen dat mensen scheidt, zodat ze hun conflicten kunnen bijleggen of hun vooroordelen kunnen bijstellen.

1

2

3

4

5

Uitspraak K

Ik geloof dat het universum niet toevallig bestaat. En dat ik daarin een rol te vervullen heb.

1

2

3

4

5

Uitspraak L

Ik ben een 'vrij man van goede naam'. Anders gezegd: ik ben een ongebonden en onafhankelijke denker en heb een goede reputatie.

1

2

3

4

5

Uitspraak N

Als ik vrijmetselaar word probeer ik zoveel mogelijk mijn wekelijkse logebijeenkomsten te bezoeken.

1

2

3

4

5

Uitspraak M

Ik ben bereid me aan de regels van de Orde en mijn loge te houden.

1

2

3

4

5

Uitspraak S

Ik streef naar een langdurig lidmaatschap van de Orde en van mijn loge.

1

2

3

4

5

Uitspraak T

Ik ben bereid en in staat mijn logecontributie te betalen (ca. € 400 per jaar).

1

2

3

4

5

Vrijmetselarij en...

De taal van spiritualiteit

Wie iets zinvol over spiritualiteit wil zeggen, staat voor een lastige opgave. Wie het over spiritualiteit wil hebben, zal een andere taal moeten leren spreken. Die taal is de taal van de mythe. De essentie van het leven is te vinden in het mythische verhaal. We hoeven niet te bedenken wat leven is, is niet nodig; het is eerder een ervaren van het leven. En daar is het mythische verhaal bij nodig. Een goed verteld verhaal doet de mens landen in zijn ervaring. Ze laat zin en betekenis voelen.

Tekst: Rinus van Warven – Foto: Paul Mellaart.

“De mythe is de wieg van ons weten”, zegt dr. Arne Jonges, “want mensen zijn vertellende wezens. Een mythe is niet zomaar verzonnen. Mythes zijn verhalen die een leefbare wereld creëren. Het zijn de creatieve en inspirerende mythes, die een groep mensen tot een volk maken en bemoedigen. Geschiedenis gaat over het verleden. De mythe gaat over vandaag en morgen.”

Humaniteit

De vraag of er zoiets bestaat als spiritualiteit binnen de wereld van vrijmetselarij laat zich gemakkelijk beantwoorden. Nou en of. Vrijmetselarij speelt zich af tegen de achtergrond van een van de belangrijkste mythes die er is: de mythe

Wie niet vraagt,
ervaart niets,
en wie niet zoekt,
vindt niet

van de Tempelbouw van Salomo. Vrijmetselaars bouwen aan een onzichtbare Tempel: de Tempel der Humaniteit, de broeder- en zusterschap van alle mensen. “Alle Menschen werden Brüder”, zo

luit de eerste regel van het lied ‘Ode an die Freude’ van Friedrich von Schiller. Het gedicht is vooral bekend geworden door de koorfinale van de 9e Symfonie van Ludwig van Beethoven uit 1823. Anderhalve eeuw later, in 1985 wordt het uitgekozen als officieel volkslied van de Europese Unie.

Geschiedenis

Maar deze constatering raakt meteen de problematiek rondom het lastige begrip spiritualiteit. Wie in de geschiedenis blijft steken, zal nooit in staat zijn om de taal van de mythe te verstaan. Ethiek, filosofie, zingeving en spiritualiteit spelen zich nooit af in het verleden. Al deze woorden gaan over vandaag en morgen. Het kan ongelooflijk boeiend zijn om op zoek te gaan naar de denkbeelden van Plato, Socrates, Buber en Levinas. Maar de zoeker zal eindigen in de geschiedenis van het denken en niet bij de spiritualiteit van genoemde denkers. Spiritualiteit (ethiek, zingeving, etc., ect.) vraagt niet naar gisteren, maar naar vandaag en morgen.

Waarheidsvinding

Wie de taal van de spiritualiteit wil spreken, zal veel moeten loslaten. En betaalt daarvoor een prijs die grenst aan het onmogelijke. Wie vraagt naar

spiritualiteit binnen vrijmetselarij – lees: Christendom, Jodendom, Hindoeïsme, Boeddhisme - moet bereid zijn om alle historisch gegroeide beelden los te laten en op zoek te gaan naar waarheidsvinding. Vrijmetselarij spreekt over het recht om zelfstandig te zoeken naar waarheid. Waarheidsvinding staat los van elke interpretatie van vaststaande denkbeelden uit de werelden van wetenschap, cultuur en religie.

Hemelboom

Arne Jonges vertelt een prachtig verhaal uit de verzameling ‘Zingende violen’ van Marie Vorisková: De jonge zigeuner Kalo Dant reist met zijn stam veel rond en denkt spoedig dat hij onze hele wereld wel kent. Daarom verheugt het hem van de wijzen te vernemen dat er zeven werelden zijn, ‘die van elkaar gescheiden zijn door vaste hemelgewelven’. Kalo Dant klimt op een hoge berg, dringt door de nevelen van de wolken en stijgt dankzij een hemelboom tot in de volgende wereld. Zo gaat het vele avonturen lang maar door. Elke hemel verschijnt als de vaste grond van een volgende aarde. In elk van deze hemelen leert de held nieuwe wijsheden. Bij zijn opgang door de ‘hemelschillen’ ontmoet hij ook ‘de Heer van de 7 Werelden’. Op de vraag van de godheid waarom

Beethoven componeerde 'Alle Menschen werden Brüder', een verscholen oproep om gezamenlijk aan de Tempel der Humaniteit te werken.

hij al die moeite doet en die gevaren trotseert, antwoordt de dappere zigeuner: 'Nieuwsgierigheid, heer, lijkt op de dorst. Wie niet van de dorst wil sterven, die moet dan een bron graven.' Dat antwoord bevat God: 'Jullie mensen, zijn zeer nieuwsgierig, maar dat is terecht. Wie niet vraagt, ervaart niets, en wie niet zoekt, vindt niet.'

Ervaring

In het antwoord van de Eeuwige ligt de sleutel besloten waarmee de mens de

wereld van de spiritualiteit kan ontdekken. 'Wie vraagt, zal gegeven worden. Wie zoekt zal vinden.' Deze woorden mogen niet opgevat worden als een excuus om een mensenleven lang te blijven zoeken en niets te willen vinden. Het is een kwestie van een levenshouding. Wie geen vragen stelt, krijgt geen antwoorden. En wie de antwoorden denkt te hebben, zal de schatkamer van de spiritualiteit niet binnengaan. De sleutel van de poort ligt in het mythisch leren denken. Alle grote religies bestaan bij de gratie van mythische verhalen. De grote godsdienstwetenschapper Joseph Campbell heeft ooit gereageerd op de opmerking van een interviewer die meende te weten dat alle mensen op zoek zijn naar de zin van het leven, met: "Nee, mensen zijn niet op zoek naar de zin en betekenis van het leven, maar naar de ervaring van levend zijn."

Dualiteit

Prachtig geformuleerd door Campbell. Het gaat dus om de ervaring van levend zijn. Dat is nu precies wat vrijmetselarij aan haar leden kan leren. De mythe

van de Tempelbouw van Salomo bevat zoveel zinvol inwijdingsmateriaal dat mensen die ervaring kan geven. Theoloog Harm Knoop zegt iets heel bijzonders over de mythe. Let ook eens op hoe hij de functie van de geblokte vloer - de wereld van de dualiteit - in de werkplaats beschrijft: "Mythen roepen onszelf en ons verhaal tevoorschijn. Mythen vertellen op hun eigen manier wat op een andere manier niet verteld kan worden. Een mythe voert, als hij werkt, de hoorder in in de ervaring waar de mythe op gestoeld is. Mythe is inwijding. Inwijding in ervaring, in de fundamentele levenservaringen"

Tegengestelden

En dan de geblokte vloer: "De ervaringen van begin en einde, van geboorte en sterven, van dood en weer opstaan, van tijd en eeuwigheid, van liefde en afkeer, van de grootsheid van de schepping en het afschuwelijke, van angst en moed, van knechting en vrijheid. Niet voor niets ervaringen van tegengestelden. Die vormen de contouren van de condition humaine, de menselijke con-

**Vincent van Gogh,
Nederlands schilder.
(1853-1890):**

*'De beste manier
om God te kennen is van
vele dingen te houden'*

Soren Kierkegaard, Deens filosoof. (1813-1855):

*'Ik ontdekte dat ik minder en minder te zeggen had,
tot ik uiteindelijk stil werd en begon te luisteren.
En in die stilte hoorde ik de stem van God.'*

ditie. In de spanningsvelden tussen die polen worden wij gevormd, worden wij gekneed tot wie wij zijn en waartoe wij zijn bestemd."

In-dividu

De vrijmetselarij heeft een ingenieus spiritueel systeem ontwikkeld om de mens een plek te geven binnen de kosmos, binnen de ordening van de wereld. Die wereld wordt symbolisch weergegeven als de Tempel van Salomo, een van de meest ingenieuze bouwsels uit oude tijden. De mens wordt beschreven als een ruwe steen, waaraan gewerkt (gebeiteld) wordt. Als steen, die op deze manier een kubus wordt, past de mens op harmonieuze manier in het bouwwerk, in de tempel der mensheid. Met deze constructie heeft de vrijmetselarij de 2 polen op het oog: de samenleving-als-geheel, maar ook de mens als individu binnen dat geheel.

Ingebed

Overigens heeft het woord individu taalkundig verwantschap met het Latijnse woord 'dividere' dat delen betekent. In-dividu betekent dus ongedeeld. Het gaat om de niet-gedeelde, niet-verdeelde mens. Binnen het grotere geheel mag de mens zijn ongedeelde plek vinden. Deze filosofie heeft 2 voordelen: er is oog voor het grotere geheel. De mens, het indi-

Mensen zijn op
zoek naar de ervaring
van levend zijn

vidu moet zich ervan bewust zijn dat zijn/ haar plek op aarde is ingebed in een groter - ongedeeld - zingevingskader. Maar het betekent tegelijkertijd aandacht voor de individuele ongedeelde mens die zich binnen dat grotere ka-

der optimaal kan en mag ontplooiën.

Scheppers

Maar dat niet alleen. Vrijmetselarij is een spirituele organisatie die een paar eeuwen geleden de basis heeft gelegd voor een uiterst modern wereldbeeld dat heden ten dage door tal van spirituele leraren wordt beleden. Waar draait het om? Andries Knevel kwam enkele jaren geleden in het nieuws door te zeggen dat hij niet meer geloofde in de klassieke opvatting over de Schepper van hemel en aarde. Een klassieke opvatting gaat ervan uit gaat dat er een Schepper is die de wereld een kleine 5.000 jaar geleden in een week tijd geschapen heeft, waarbij hij op de laatste dag, de zondag rust.

Occasio

Tegenover dit wereldbeeld staat het wereldbeeld van de vrijmetselaar die een Opperbouwmeester van het Heelal ten tonele voert die wereld en leven doet zien als een te voltooien bouwwerk. Bouwen. Scheppen. Klassieke elementen uit het wereldbeeld van de vrijmetselarij. Voor de vrijmetselaar is de wereld een bouwwerk dat nog voltooid moet worden. Gelukkig staat de vrijmetselarij daar niet meer alleen in. In de 20e eeuw hebben veel theologen laten weten dat ze met het klassieke wereldbeeld niet meer uit de voeten konden. Voor theoloog Helmut Gollwitzer betekent Schepping dat de Eeuwige de mens de gelegenheid (occasio) geeft om mens te worden en de wereld om wereld te worden.

Interreligieus

Vrijmetselarij is een spirituele beweging die niet alleen toegang tot de oude mysteries heeft, maar ook als schatbewaarder daarvan fungeert. Christendom, Islam, Judaïsme, Zoroastrianisme, Boeddhisme, Hindoeïsme en talloze andere religies bevatten allemaal een kiem van de oude mysteries. Ze geven oude,

heilige tradities met betrekking tot de wedergeboorte van de menselijke ziel aan volgende generaties door. De vrijmetselarij is een intra-religieus genootschap die een enorme hoeveelheid oude kennis bewaart en geeft die door via de verschillende graden van haar broederschap. Het lijkt geen twijfel dat de vrijmetselarij een moderne mysterieschool is die ertoe dient de kennis van oude mysteries in leven te houden.

Overgangsruten

In 1949 verscheen het boek 'De held met de duizend gezichten' van Joseph Campbell. Campbell heeft honderden sagen, mythen, legenden, boeken en films geanalyseerd. Hij heeft ontdekt dat er een literaire structuur aan ten grondslag lag: de reis van de held.

Mythen roepen onszelf
en ons verhaal
tevoorschijn

De 'Reis van de Held' is de metafoor voor het levenspad van de mensen en alle uitdagingen en keuzes waar die mee te maken krijgen. De mythologische Reis van de Held, die terug te vinden is in verhalen uit alle tijden en alle windstreken, beschrijft in metaforen deze overgangsruten: scheiding – inwijding-terugkeer.

Levensmissie

De reis van de held is ook terug te vinden in de 3 inwijdingen in de vrijmetselarij. De spiritualiteit van vrijmetselarij zet aan om het leven op te vatten als een reis, waarbij de vrijmetselaar wordt uitgedaagd op zoek te gaan naar zijn levensmissie. Wie is hij werkelijk? Wat doet hij hier op deze planeet, wat is zijn taak, waarom doet hij de dingen die hij doet en klopt dat met wat hij aan het doen is op dit moment?

Iedereen heeft een levensmissie, heeft een uniek talent dat niemand anders in deze wereld heeft. Het is eenieders taak om die levensmissie te volbrengen. Vrijmetselarij kan helpen zich daarvan bewust te worden. ♦

De vrijmetselarij...

Oh, mijn God!

Deel 4 4 vrijmetselaren van de Rotterdamse loge 'De 3 Kolommen' over de OBdH, geloof en zin geven aan hun leven.

'HET GODDELIJKE ZIT VOOR MIJ IN IEDER MENS DIE VANUIT LIEFDE EN LICHT HANDELT'

Naam : Rob Leenders, leerling-vrijmetselaar.

Beroep : Ontwerper.

Leeftijd : 61 jaar.

Wat betekent de noemer OBdH voor u?

“Wat de OBdH voor mij betekent, is wellicht uit te leggen aan de hand van een bijzonder voorval tijdens een voorlichtingsbijeenkomst van mijn loge in Rotterdam.

Tijdens het eerste deel van de bijeenkomst werd door een specialist een lezing verzorgd over de Katharen. Een autoriteit op dit onderwerp. Na de lezing, tijdens het vraag- en antwoordgedeelte met de toehoorders, sprak een leider van een kleine geloofsgemeenschap en vrijmetselaar in Rotterdam, de spreker aan: ‘De mensen die lid zijn van mijn gemeenschap zijn op een bepaalde manier beperkt. Hoe zou ik hen kunnen uitleggen wat de essentie is van wat u ons heeft verteld?’ De spreker antwoordde enigszins geïrriteerd: ‘Wilt u dat nooit meer zeggen, dat mensen beperkt zijn! Ieder mens is het waard om er te zijn, met of zonder beperking.’

Waarna een aantal broeders vrijmetselaren de spreker er fijntjes op wezen op dat dit niet de manier is hoe je met elkaar omgaat. Compareren is iets anders dan veroordelen. De spreker mompelde nog wat na, dat hij ook géén vrijmetselaar was. Beide mannen handelden wellicht vanuit dezelfde intentie en goede bedoelingen, maar in de communicatie lukt het even niet. In ons dagelijks leven houden we vaak vast aan onze eigen gemaakte systemen, onze eigen percepties. Onze illusies wellicht.”

“De houding van de broeders staat in al zijn eenvoud symbool voor wat de Opperbouwmeester des Heelals voor mij betekent. Liefdevol zijn naar de ander en handelend vanuit het licht en daarin je eigen weg zoeken.”

Hoe gaat u om met geloof?

“Voor mij is het geloof niet beperkt tot een bepaalde religie. Het is veel groter dan dat. Ik geloof dat er meer is tussen hemel en aarde dan ons leven binnen de beperking van ons ‘westerse’ systeem. In plaats van systemen te gebruiken, waaronder je ook de vormgeving van religie zou kunnen plaatsen, zijn we er ongemerkt aan verslaafd geraakt. Maar het kan ook rust geven. Ik besef steeds meer dat we ons daardoor vaak onbewust in onze mogelijkheden beperken, terwijl we allemaal onderdeel zijn van een groter geheel.”

“Voor mij is dat grotere geheel de natuur, de aarde, onze bron

van leven, maar ook het onbenoembare, al wat is. Het Goddelijke. Het Goddelijke zit voor mij in ieder mens die vanuit liefde en licht handelt. Vanuit die intentie kun je groeien om een vrij mens te zijn en de vrijheid te hebben om op jouw eigen wijze naar waarheid te zoeken. Ik groet U in respect: Namasté.”

Acht u vrijmetselarij een geloof?

De vrijmetselarij noemt zichzelf een methode. Een methode om te zoeken naar ‘Ken u zelve’. Wie ben je écht. Hoewel je het als een geloof zou kunnen opvatten, gaat het mij meer om de weg dan om het om het doel, waarbij de broederschap en de rituelen je helpen. Toch komt het op jezelf aan. Je bent tenslotte verantwoordelijk voor je eigen handelen.”

“Dat is best wel hard werken, want het vraagt naast de rede ook om het te ervaren en het echt te doorvoelen. Dat ben ik aan het ontdekken door achter te laten wat ik heb geleerd met mijn hoofd, maar wel door mijn ervaringen mee te nemen. Dat gaat voor mij verder dan jezelf te beperken tot

de westelijke christelijke tradities of de kaders en systemen waarin wij ons vasthouden. Een tegenspraak? Aan de ene kant een methode, aan de andere kant de weg naar een vrij mens zijn? Ik denk dat het elkaar juist kan versterken. Dat is de verbinding. De methode gebruiken, niet slaafs volgen.”

Hoe geeft vrijmetselarij zin aan uw leven?

“Als leerling-vrijmetselaar is de vrijmetselarij voor mij door haar rituelen de ‘rust, reinheid en regelmaat’ om telkens weer opnieuw te mogen ontdekken wat ‘Ken u zelve’ kan betekenen. In het vertrouwen van én door de broederschap, dat ik ervaar als een bijzondere aanwezige kracht, wijsheid en schoonheid.”

“Een open houding levert je zo veel meer op... Maar ook, dat we deze inzichten en ervaringen weer kunnen vertalen naar onszelf de dagelijkse, profane wereld. Waarom? Dat we het een beetje leuker hebben met elkaar op onze aarde. ‘Let’s make the bigger picture.’” ♦

'ZINGEVING IS NIET IETS WAT UIT DE LUCHT KOMT VALLEN' 1

Naam : Rogier Stijnen, meester-vrijmetselaar.
Beroep : Senior stafjurist Rechtbank Rotterdam.
Leeftijd : 49 jaar.

leven. Als het leven een te voltooien bouwwerk is, dan is er werk aan de winkel. Hoe we ook een ordeningsprincipe duiden dat we wellicht rationeel zouden kunnen afleiden uit het bestaan van leven en dingen, dat we zouden kunnen geloven, omdat er meer moet zijn dan ogenschijnlijke willekeur en chaos, of dat we zuiver gevoelsmatig ondergaan, de naamgeving van die ‘entiteit’ lijkt ondergeschikt.” “Op de universiteit ben ik geschoold in rechten en filosofie. Waar ik de rechtspraktijk vooral beoefen als een ambacht – met dien verstande dat ik die materie interessant genoeg vond om erin te promoveren - zag en zie ik de wijsbegeerte vooral als een wetenschap die meer vragen oplevert dan antwoorden brengt. Het is fijn er soms aan te proeven, maar het is weinig zinvol om de betekenis en betekenisloosheid van zo’n beetje alles voortdurend aan de orde te stellen. Zo is het ook met God. Voor mij is het genoeg dat ik geloof en ook ervaar dat er ordeningsprincipes ten grondslag liggen aan het bestaan en de natuur. Verder is zingeving iets wat je moet doen door – samen - te werken, te ontspannen, lief te hebben, kinderen groot te brengen. Zingeving is niet iets wat uit de lucht komt vallen. Wij kennen immers God niet.”

Hoe gaat u om met geloof?

“Deze vraag vind ik moeilijker dan de vorige. Eigenlijk heb ik geen idee. Juist omdat geloof ongrijpbaar is, net als datgene

Wat betekent de noemer OBdH voor u?

De term ‘Opperbouwmeester des Heelals’ heeft voor mij in beginsel dezelfde betekenis als God, met dien verstande dat de naamgeving Opperbouwmeester in elk geval gevoelsmatig voor mij meer dan het woord God een verantwoordelijkheid bij mezelf legt. De uit de bouwsymboliek voortkomende noemer OBdH suggereert immers dat er ordenings- of bouwprincipes ten grondslag liggen aan leven en de wereld waarin we

waarin men gelooft, vind ik het niet eenvoudig om aan te geven hoe ik met geloof omga. Geloof komt en gaat. Het kan sterker zijn als ik op een bergtop zit dan wanneer ik in een volle metro sta. Als een naaste ziek is kan ik bidden, wat ik nooit doe voor een maaltijd. Ik ga ook niet naar godshuizen om te bidden, maar eerder vanuit architectonische belangstelling. Sta ik eenmaal in een kathedraal, dan ervaar ik de aanwezigheid van een bepaalde kracht. Ik denk eerder dat dit komt doordat er veel mensen samen komen om spiritueel samen te zijn, net als in de loge; dan dat dit een bewijs van het bestaan van God zou kunnen opleveren. Tijdens open loges biedt het ritueel en de daarbij behorende bouw- en lichtsymboliek mij soms, maar niet altijd, de gelegenheid om iets mystieks te ondergaan. Ook kan een gesprek met een broeder soms als een wam bad voelen. Dat vind ik wel bijzonder.”

Acht u vrijmetselarij een geloof?

“Nee, dat acht ik het niet, maar het zit er wel dicht tegenaan. De basis van de speculatieve vrijmetselarij is immers dat elke broeder zijn eigen weg naar het Licht moet zoeken. Het gaat om een individuele tocht, maar die wordt ook weer niet alleen afgelegd, maar binnen de broederketen. Omdat de vrijmetselarij die wij beoefenen pretendeert vrij te zijn van dogma's en de nadruk wordt gelegd op de verantwoordelijkheid van iedere

broeder om zelf betekenissen te ontleen aan ritualen en symbolen, vormt de vrijmetselarij geen religie. Maar wel omvat het iets van een geloof, namelijk het geloof in een broederschap tussen alle mensen, waarbij ieder tot zijn eigen God bidt om beter mens te worden en bij te dragen aan een betere wereld. In zoverre kun je wel van een geloof in de mensheid spreken. Toch beantwoord ik de vraag ontkennend, omdat ik het van belang vind te benadrukken dat de vrijmetselarij wars is van godsdienst, want nogmaals, uitgangspunt is dat iedere broeder zelf zijn weg aflegt naar het Licht. En dat betekent ook dat hij zelf moet denken, voelen of ondergaan wat dit inhoudt.”

Hoe geeft vrijmetselarij zin aan uw leven?

“Vrijmetselarij is voor mij een methode om een balans te vinden tussen enerzijds de dagelijkse hectiek van werk, ontspanning, relaties en kinderen en anderzijds de behoefte om bezig te zijn met een wat meer abstracte bezinning over het leven en de dood, over het goede en het kwade, over vorm en inhoud. Grote en wellicht ongrijpbare thema's. Maar de methodiek van de vrijmetselarij geeft wel degelijk een handreiking. Maar het lukt niet altijd om binnen de loge met grote thema's bezig te zijn. Dat hoeft ook niet. Soms is het ook fijn om met je broeders in de beslotenheid van de loge een glas te drinken.” ♦

'OBdH IS DE ALOMVATTENDE WAARHEID DIE NIET GEVONDEN HOEFT TE WORDEN'

Naam : Anton Weeren, meester-vrijmetselaar.

Beroep : Dirigent, componist, trompettist.

Leeftijd : 41 jaar.

Wat betekent de noemer OBdH voor u?

“Het begrip van de Opperbouwmeester des Heelal is naar ieders eigen inzicht vrij in te vullen. Sommigen noemen het God, maar voor mij is de OBdH een abstract gegeven, de alomvattende waarheid die niet gevonden hoeft te worden. Bij het proberen te duiden van zoiets groots wat ik in mijn aardse bestaan niet zal kunnen bevatten, krijg ik een intens gevoel van nederigheid. Dit is moeilijk onder woorden te brengen. Ten eerste omdat ik bang ben een verkeerde voorstelling of indruk te maken, maar ook omdat ik bang ben te kort te doen aan de grootsheid van de ervaring die ik probeer te duiden. Misschien zijn ‘beleving’, ‘geweten’ en ‘bewustzijn’ woorden die iets dichterbij in de buurt komen van wat ik ervaar als de OBdH. Iets wat altijd overal dag en nacht bij mij is. Als ik muziek maak, een wandeling maak in de natuur, op een bankje naar mensen ga zitten kijken en mij leegmaak, openstel en verwonder, heb ik soms achteraf even het idee dat ik in de buurt kwam van wat ik hier probeer te duiden.”

Hoe gaat u om met geloof?

“Ik ga op een eclectische en allegorische manier om met

geloof en religies. Ik ben Christelijk-gereformeerd opgevoed en gegroeid, maar heb dat geleidelijk na mijn tienerjaren losgelaten. Daarna ben ik mij onder andere gaan verdiepen in het Boeddhisme en de manier hoe filosofen kijken naar ons bestaan, denken en geweten. De leer van Boedddha spreekt mij zeer aan, maar ik zie steeds meer overeenkomsten met de verhalen van Christus. Ook de gnostische wijze van kijken helpt daar enorm bij om deze overeenkomsten te vinden. Het is maar net hoe je het allemaal interpreteert. Ik geloof op dit moment niet in een dogmatische waarheid die wij als mensen kunnen bevatten, wat niet betekent dat het niet bestaat. Alle religies zijn oorspronkelijk bedacht om waarheid te kunnen duiden maar ook bedoeld als methodes om anderen handvaten te geven deze zgn. waarheid te kunnen ervaren en beleven. De moraal is meestal een grote pijler in religies, dit geldt ook voor mythen. Mijn mening ten aanzien van dit alles blijft onderhevig aan ontwikkeling.”

Acht u vrijmetselarij een geloof?

“Vrijmetselarij is geen geloof! Wel geloof ik dat vrijmetselarij een voor mij fijne methode is, die onder andere soms kan leiden tot onverwachte inzichten over mezelf door comparities, symboliek en ritualen. Dit leverde mij al veel mooie momenten en inzichten en soms zelfs een religieuze of spirituele ervaring op, echter is dit altijd persoonlijk en geen waarheid die voor iedereen geldt of zou moeten gelden. Zoals ik eerder al zei, zijn erva-

ringen soms moeilijk onder woorden te brengen en te delen met anderen. Want hoe leg je iets wat je intens kunt voelen uit in woorden die op multi-interpretabele wijzen gehoord of gelezen kunnen worden? Hoe leg ik iemand die nog nooit een sinaasappel heeft geproefd uit hoe deze smaakt? In tegenstelling tot het idee wat ik bij sommige religies krijg, heeft de vrijmetselarij in de meest ideale zin geen patent op de waarheid. En dat is nu net ook hetgeen wat mij er enorm aan bevalt.”

Hoe geeft vrijmetselarij zin aan uw leven?

“Vrijmetselarij zelf is niet hetgeen dat zin kan geven aan mijn leven. Dat moet ik zelf doen...”

“Maar vrijmetselarij geeft voor mij wel zin aan de wijze waarop ik en mijn broeders onder anderen op een kwetsbare wijze bewust kunnen worden van zaken. Het geeft zin aan de wijze waarop ik veilig met broeders kan delen wat ik denk of hoe ik het leven met zijn vreugdevolle maar soms ook moeilijke momenten ervaar. Het geeft enorm veel zin aan de manier, waarop ik wellicht tot de beste versie van mijzelf kan komen zonder dat ik perfect hoeft te zijn.”

“Citaat: ‘Ik was op reis en wist niet waar ik was, waar ik vandaan kwam en naar waar ik onder weg was. Ineens kwam ik toevallig een aantal mensen tegen die dezelfde vragen durven te stellen waarbij, iedereen erkende niet zeker te weten wat de antwoorden waren... Het bleken mijn broers te zijn en ineens voelde ik mij thuis.’” ♦

'GELOOF IS EEN GELOOF OMDAT JE HET SIMPELWEG GELOOFT'

Naam : Peter Stout, meester-vrijmetselaar.
Beroep : Inspecteur van politie.
Leeftijd : 51 jaar.

Wat betekent de noemer OBDH voor u?

De Opperbouwmeester des Heelals speelt een grote rol gedurende vrijwel mijn hele leven. Al ruim voordat ik mij bezighield met de vrijmetselarij was en is er voor mij een God, die ik na mijn inwijding nadrukkelijk Opperbouwmeester des Heelals ben gaan noemen. Daarvoor had ik eerlijk gezegd niet eerder van deze naam gehoord, maar na mijn inwijding tot vrijmetselaar viel al snel het kwartje en heb ik mijn ‘oude’ God ingeruild voor de Opperbouwmeester.”

“Dat klinkt wellicht wat oneerbiedig, maar het feit dat ik mij afvraag of het wel eerbiedig is, geeft aan dat dit voor mij een serieuze zaak is. Al meteen op het moment dat een broeder mij vroeg of ik overtuigd was van het bestaan van een Opperbouwmeester des Heelals, viel deze vraag op zijn plek en wist ik: Dit is wat ik zoek, hier ben ik op mijn plek en is er een eind gekomen aan een zoektocht naar een God die mij niet claimt, maar uitnodigt en stimuleert om daarover na te denken in plaats ervoor te zorgen dat ik mij krampachtig in

allerlei bochten wring om maar steeds het bestaan ervan te bevestigen aan vooral anderen. Tegelijk was het einde van deze zoektocht het begin van een nieuwe.”

“Ik geloof in een, laten we het God noemen, een controlerende macht. Deze God is voor mij een controlerende macht in het heelal. Of dit ook de God van de Bijbel is weet ik niet. Soms denk ik daarover na, maar bedenk mij dan dat dit voor mijn leven niet relevant is. Immers, het simpele geloof daarin is voldoende om rust en troost uit te putten voor zover je dat zou willen. Het is lastig om dit tot in de puntjes te verklaren. Ik ben van mening dat de machten, Goden en Opperwezens die in de wereld aanbeden worden of waarin wordt geloofd, vrijwel hetzelfde zijn of in ieder geval hetzelfde voor mensen betekenen. Deze mens heeft er verschillende versies van gemaakt, omringd met gewoontes, gebruiken en rituelen. Ik geloof in de OBdH, niet omdat ik hem als een God zie, maar omdat ik mij met hem verbonden voel door de loge en mijn broeders. En ja, geloof is een geloof omdat je het simpelweg gelooft. Maar dat geeft ruimte voor eigen interpretaties en onderling begrip.”

Hoe gaat u om met geloof?

“Mijn geloof waar ik mee opgevoed ben, heeft een grote invloed op mijn leven gehad en nog steeds. Binnen de Gereformeerde kerk voelde ik mij rond mijn 20e jaar niet meer thuis en ook daarvoor kende dit vele pieken en dalen. Het hoorde erbij en je wist feitelijk niet beter. Toch heeft deze geloofsbeleving en dus ook mijn opvoeding een grote invloed op mijn leven gehad. De kerk als instituut heb ik lang geleden de rug toegekeerd, maar ik erken met volle overtuiging dat ik blij ben dat ik door mijn ouders daarin ben grootgebracht. Door deze opvoeding ervaar ik nog steeds innerlijke rust ondanks dat ik niet bij een kerkgenootschap ben aangesloten. Ik vind dat als je een geloof aanhangt, je daar een eigen vrijheid in moet kunnen creëren, met respect voor anderen en hun standpunt. Dit was op een gegeven moment niet meer mogelijk en dan ervaar je meer druk dan blijdschap. Lange tijd is er daarna een gat gevallen in mijn geloofsbeleving. Vrijmetselarij heeft die leegte geheel gevuld en meer. Geheel naar de waarden van vrijmetselarij, probeer ik een open en nieuwsgierige houding naar alle geloven te hebben en probeer daar dan vervolgens kracht en wijsheid uit te putten. Niet alles wat ons als mens verdeelt, kan worden weggenomen, maar praktisch hoeft dat totaal niet in de weg te zitten. Wat overblijft is dat je koestert wat je verbindt met anderen.”

Acht u vrijmetselarij een geloof?

“Ik vind vrijmetselarij geen geloof, want dat heeft in mijn ogen een heel andere betekenis en er wordt ook een hele andere invulling aan gegeven. Toch voelde mijn toetreding tot de orde als een bevrijding en tegelijkertijd als een thuiskomen. Voor mij persoonlijk leidde religie vaak juist tot verdeeldheid en onbegrip, terwijl de vrijmetselarij mij juist verbindt en in contact brengt met andere mensen die het gek genoeg vaak niet per definitie met mij eens zijn. En juist dát verbindt! De

manier waarop je daarmee omgaat en jezelf open stelt voor andere meningen en standpunten, maakt dat je juist weer meer tot elkaar komt. Overeenkomsten zijn er ook, en die dragen er ook toe bij dat ik mij thuis en geborgen voel onder de broeders. Net als in de katholieke Kerk, die vergelijking maak ik wel eens, maakt ook de vrijmetselarij gebruik van symbolen en rituelen. Het is juist heel erg fijn dat je door gebruik te maken van die symbolen, je eigen interpretatie kunt geven aan de beleving die je hebt in de loge én daarbuiten. Dat is wat mij betreft het grote verschil en tegelijkertijd de grote overeenkomst tussen de vrijmetselarij en de kerk. En tegelijkertijd geeft mij dat rust en emotioneert dat.”

Hoe geeft vrijmetselarij zin aan uw leven?

“Ik was - naar later bleek onbewust al jaren - op zoek naar een stabiele en onafhankelijke omgeving om mijzelf te kunnen zijn zonder invloeden of impulsen van buitenaf waar ik mij kon uiten, zonder dat ik mij bezwaard zou voelen of dat ik rekening zou moeten houden met allerlei factoren zoals carrière of andere belangen. Achteraf is het jammer dat dit pas vlak voor mijn vijftigste duidelijk werd, maar toen ik eenmaal toegetreden en ingewijd was viel alles op zijn plek. Persoonlijk hecht ik zeer aan de bijeenkomsten met elkaar waarin wij van gedachten wisselen over zeer uiteenlopende onderwerpen. Een avond in de loge geeft mij energie, niet in de laatste plaats door de onderlinge verschillen en tegelijkertijd de enorme verbondenheid die ons kenmerkt. Ondanks dat ik de vrijmetselarij absoluut niet als een geloof zie, vind ik dat het toch veel kenmerken daarvan heeft. Natuurlijk ben ik ook maar een mens maar het geeft veel voldoening als de levenswijze, want dat is het, die je probeert uit te dragen, door anderen wordt opgemerkt zonder dat de naam vrijmetselaar wordt genoemd. Als anderen opmerken dat je je naar een bepaalde norm gedraagt en leeft, dan is dat een extra stimulans.”

“Juist de vrijmetselarij valt bij mij op zijn plaats, omdat dit ruimte geeft aan mijn persoonlijke gevoel en omdat dit in mijn persoonlijke beeld van de wereld, en hoe we daar mee om zouden moeten gaan, lijkt te passen. In mijn leven ben ik geconfronteerd geweest met veel leed en schokkende zaken, die mij in principe niet persoonlijk zouden moeten raken. Gelukkig kan ik daar goed mee om gaan. Wat wel zou kunnen is, dat dit mijn kijk op de wereld in zekere zin heeft veranderd. In de afgelopen, laten we zeggen 30 jaar, leefde ik in een wereld waarin ik met vele culturen, gebruiken, misdragingen, misdrijven en andere denkwerelden te maken heb gehad. Ik ben daarom nieuwsgierig naar andere standpunten. Mijn wereld is hoogstwaarschijnlijk niet maatgevend, ook al ga je dit logischerwijs soms wel denken.”

“Ik heb soms de behoefte om die ervaring te delen en in die zin zou je kunnen stellen dat ik mijn eigen ik zou willen herontdekken en terug wil naar een breder maatschappijbeeld. De centrale vraag daarbij is of mijn eigen beeld wel juist is en of de zienswijzen van anderen daarbij aansluiten of juist helemaal afwijken. Zowel anderen als ikzelf zouden baat kunnen hebben bij de antwoorden op deze vraag.” ♦

Nieuws uit het CMC:

De aard van een driehoek

Het Cultureel Maçonniek Centrum beheert de verzamelingen van de Orde van Vrijmetselaren, bestaande uit 3 hoofdonderdelen. Een enorme bibliotheek, ruim 300 meter unieke archieven en een museale collectie van circa 35.000 objecten. Een deel van de collectie is te zien in het nieuwe Vrijmetselarijmuseum dat de bezoeker meeneemt in het bijzondere gedachtengoed en de materiële cultuur van de vrijmetselaren. Het CMC behoort tot de belangrijkste maçonnieke documentatiecentra ter wereld met een Nederlands Erfgoed A-status. De verheven taak om te helpen de collecties integraal in stand te houden en uit te breiden wordt verzorgd door de Stichting Vrienden van de Verzamelingen van de Orde van Vrijmetselaren (VVO).

Tekst: Jac. Piepenbrock, conservator CMC – Foto: Paul Mellaart.

Wie zich na een bezoek aan het museum verder wil verdiepen kan op afspraak terecht in de leeszaal om onderzoek te doen naar het onderwerp van interesse. In de ledencartotheek, de boeken, tijdschriften en archieven kunnen zij een schat aan informatie vinden over alle aspecten van de vrijmetselarij.

Bibliotheek

Vooral de Ordebibliotheek is een rijke bron van kennis over vrijmetselarij. Deze is ontstaan uit de beroemde 'Bibliotheca Klossiana', de nagelaten vrijmetselaarscollectie van de Duitse vrijmetselaar en bibliograaf Georg Kloss (1787-1854) van 7.000 boeken en 2.000 manuscripten, op een veiling gekocht door Grootmeester Prins Frederik. Vele bezoekers uit binnen- en buitenland raadplegen nog steeds veelvuldig de Ordebibliotheek, die inmiddels tot zo'n 50.000 'boeken' is uitgebreid. De bibliotheek bestaat uit onder andere oude vrijmetselaarsalmanakken en -jaarboeken, boeken over alchemie, godsdiensten, antieke mysteriën, ridderorden, Rozekruisers en zelfs anti-vrijmetselaars werken. In de manuscriptencollectie vinden onderzoekers logeverslagen en de geschiedschrijving

van bijzondere stelsels en ritualen. Vele zijn verlicht met prachtige afbeeldingen. In de bibliotheek zijn verder curieuze deelbestanden over magie, astrologie, kabbala, theosofie, tarot te vinden. Tot slot omvat deze veelzijdige boekerij meer dan duizend tijdschriften, encyclopedieën, bibliografieën en een verzameling krantenknipsels met de allereerste berichten over vrijmetselarij in oude Nederlandse couranten'.

Archief

Het tweede collectieonderdeel dat het CMC beheert, is het historisch archief van de Orde van Vrijmetselaren, de archieven van loges en de zogenaamde 'Nederlands-Indische archieven'. Hier kan de bezoeker ook naspeuringen doen in duizenden dossiers over bijzondere personen en gebeurtenissen uit de geschiedenis van de vrijmetselarij of in de historische ledencartotheek nagaan of een voorouder ooit vrijmetselaar is geweest.

Museum

Het 3e onderdeel is de museale collectie. In het museum toont het CMC, naast de vaste tentoonstelling, thema-

tische exposities waarin het maçonnieke erfgoed en gedachtengoed inzichtelijk en aanschouwelijk worden gemaakt. Eind oktober 2018 hopen we een tijdelijke tentoonstelling te openen getiteld 'Avontuur in Azië', over een onderbelicht aspect van de vrijmetselarij in de koloniale geschiedenis. In het museum wordt vooral de praktijk van de vrijmetselarij getoond in al haar variaties aan de hand van schootsvellen en andere regalia, maçonnieke kunstnijverheid, siervoorwerpen, curiositeiten, schilderijen en grafiek. Achter de gesloten deuren van de Tempel krijg je aan de hand van persoonlijke verhalen inzicht in de rituele praktijk. In deze Werkplaats stap je even in een totaal andere belevingswereld. Datzelfde geldt voor de omvangrijke collectie portretten van bekende en minder bekende vrijmetselaren en schilderijen en prenten met voorstellingen van maçonnieke bijeenkomsten. Dit is feitelijk 'afgeleid' materiaal, dat niet in de ritus wordt gebruikt, maar wel visuele informatie geeft over de rituele praktijk van vrijmetselaren. In dat verband is ook zeer bezienswaardig de deelcollectie spotprenten en symbolische voorstellingen. Via de website www.vrijmetselarij.nl

De ordebibliotheek telt zo'n 5.000 boeken met vaak schitterende prenten op het gebied van vrijmetselarij.

larijmuseum.nl worden belangstellenden op de hoogte gehouden van onze actuele openingstijden en activiteiten.

3-in-1

De dagelijkse praktijk bij het CMC wijst uit dat de 3 collectieonderdelen archief, bibliotheek en museum, functioneren als één ondeelbaar geheel. Een onderzoeker die in het ene collectieonderdeel naspeuringen doet, wordt al snel geleid naar verkenningen in een ander verzamelsegment en uiteindelijk naar toetsing in een derde studiedomein. Het belang van een museaal object, een boek, een archiefstuk, wordt niet alleen bepaald door de zuiver materiële waarde, maar vooral ook door de documentatie, het grote verhaal, de totale context. Tevens geldt dat de gegevens uit gedrukte en geschreven bronnen weer aanschouwelijk en 'voorstelbaar' worden gemaakt door een specifiek artefact: een prent of een attribuut. Zo ontleen dus de afzonderlijke onderdelen van de verzamelingen hun waarde aan hun onderlinge samenhang.

Digitalisering verzamelingen

Omdat het erfgoed van de Orde van

Vrijmetselaren zo veelzijdig en bijzonder is, willen Orde en CMC dit ook op afstand met een groot publiek delen en wel door de verzamelingen te digitaliseren en online toegankelijk te maken. Er wordt hard gewerkt om mogelijk te maken dat belangstellenden thuis op hun pc afbeeldingen kunnen bekijken van vrijmetselaarsportretten, symbolische voorstellingen en spotprenten, maar ook van rituele voorwerpen en curiosa. Via het digitale platform Delpher (www.delpher.nl) zijn inmiddels verschillende maçonnieke tijdschriften en 3000 boeken digitaal raadpleegbaar.

Het ongrijpbare Licht

Velen denken misschien, dat met zoveel materiaal voorhanden, er wel veel te vinden zal zijn over die onuitsprokene God van de vrijmetselaren, de 'Opperbouwmeester des Heelals', 'The Great Architect of the Universe', 'Le Grand Architecte de l'Univers', etc. Dat valt vies tegen.

Er bevinden zich in de bibliotheek 90 boeken met expliciet het woord 'God' in de titel, 230 boeken met de woorden 'godsdiens' of 'religie' in de titel en 2 boeken en 1 artikel met de woorden

'Opperbouwmeester des Heelals' in de titel.

In de museale collectie is slechts 1 object dat de naam 'Opperbouwmeester des Heelals' draagt.

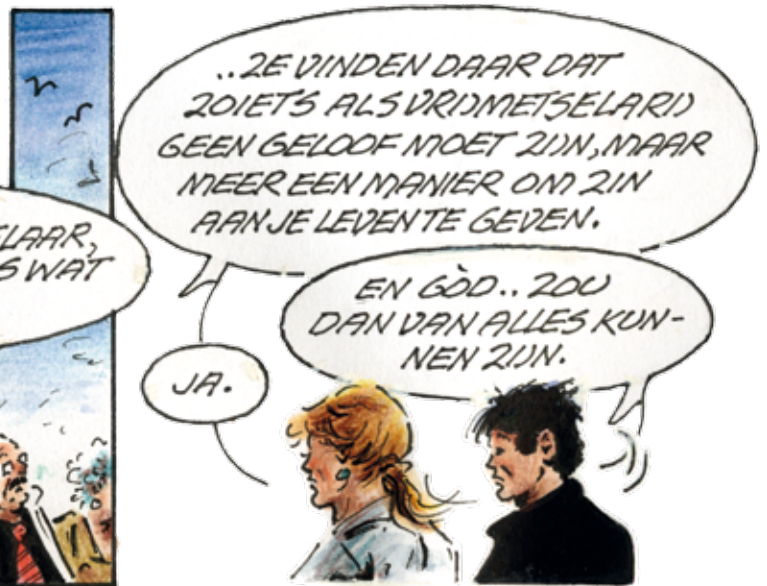
In de archiefbeschrijvingen komen de woorden 'God' en Opperbouwmeester in het geheel niet voor.

Dit betekent echter niet dat in de boeken, de museale objecten en de archiefstukken zelf deze woorden niet voorkomen of dat er geen afbeeldingen zouden zijn van deze God of Opperbouwmeester. Ze zijn schaars en niet per definitie als authentiek maçonniek te bestempelen.

Waar is die grote onbekende te vinden?

In de letters van de boeken en documenten, in de symboliek, in de natuur, in zichzelf, in het hart, met het eigen verstand? Zoals Spinoza schreef: 'Uit Gods eindeloze natuur vloeien noodzakelijk eindeloos veel dingen op eindeloos veel wijzen voort.' Het voorbeeld dat hij vervolgens geeft is curieus, maar wel heel erg in lijn met de vrijmetselarij: 'Zoals uit de aard van een driehoek (voor) eeuwig voortvloeit dat de som van zijn drie hoeken gelijk is aan die van twee rechte hoeken'... ♦

Over God en zo....

kees Sparreboom

Studiedag

Zaterdag 22 september 2018

Rituelen en magie

Het vasthouden aan het primaat van het woord, leidde ook binnen de vrijmetselarij tot nieuwe intolerantie en misschien wel het ontkennen van de kracht van rituele arbeid.

De ontwikkeling van de mens, is een kwestie van magisch prestige (C.G. Jung)

De initiatie is een fundamentele existentiële ervaring, want hierdoor wordt de mens in staat gesteld zijn wijze van zijn ten volle te aanvaarden. (M. Eliade)

Sprekers:

Em. Prof dr. Rik Pinxten

hoogleraar antropologie in Gent, vrijmetselaar, is een kenner van rituelen in vele culturen. Daarnaast auteur van diverse maçonnieke boeken en artikelen. Zie Thoth no. 1 van 2018. De betekenis van rituelen voor de vrijmetselaar van nu zal worden geplaatst in haar culturele context.

Dr. Sandor Chardonens

is als Engelse taal- en letterkundige verbonden aan de universiteit Nijmegen en gespecialiseerd in middeleeuwse manuscripten over magie. Hij put uit originele bronnen en illustreert zijn voordracht met veel beeldmateriaal.

Het geheel wordt omlijst met muzikale intermezzi door het Klezmertrio Cacoca

Aanvang 10.45 uur. Registratie vanaf 09.30 uur. Afsluiting ca.16.45 uur

Locatie: Hotel/restaurant Oud London, Woudenbergseweg 52, 3707 HX Zeist.
Voor aanmelding: zie de website www.ritusentempelbouw.nl

Beautiful

Red

Jan Frantzen interiors, Knibbelweg 8A, 2761JD, Zevenhuizen ZH
janfrantzen.nl 0180 632259